

Voorpublicatie

Arnoud Boot

AUC

Wie gaan erheen?

Roem

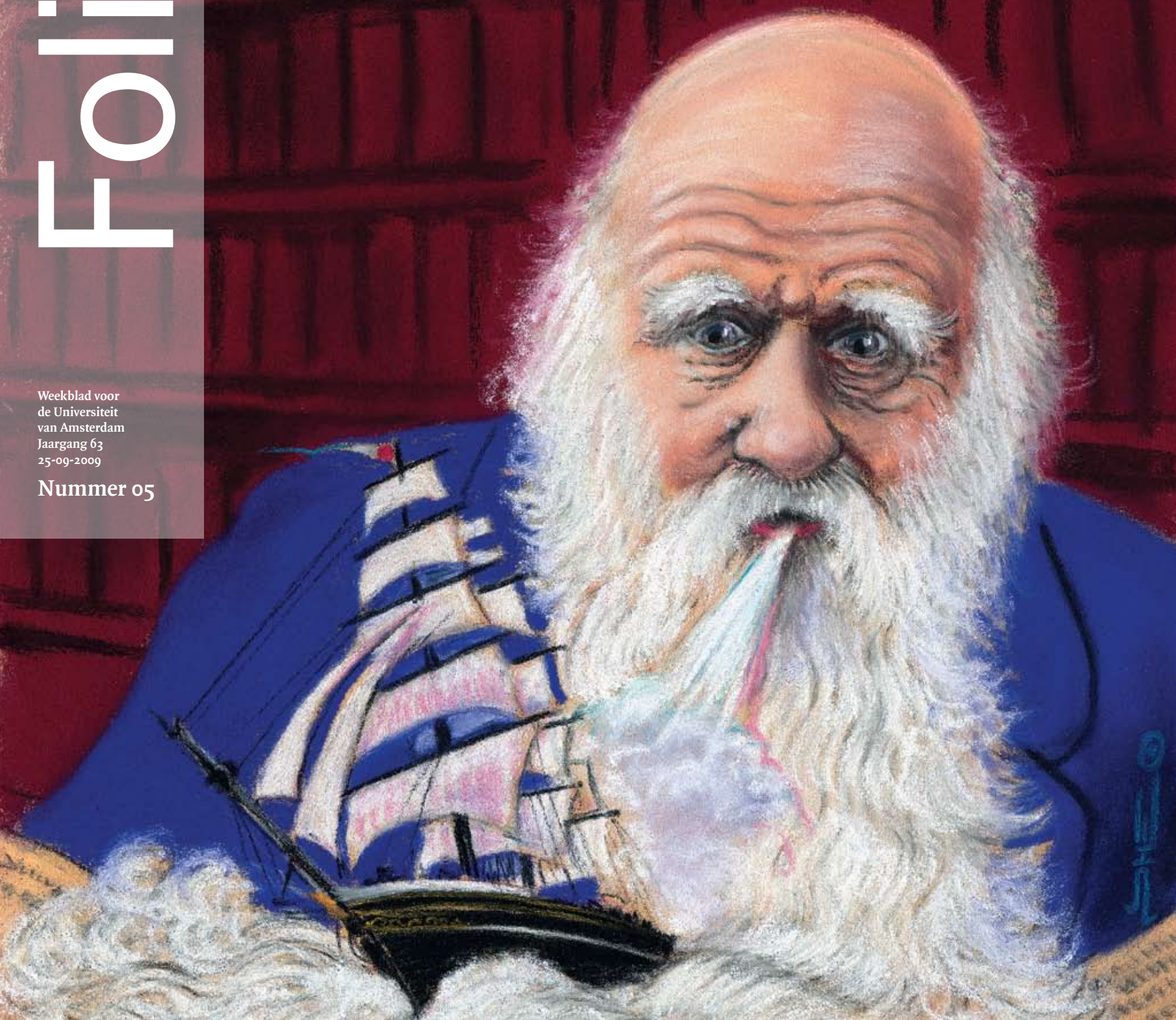
Edwin 'Ome Willem' Rutten

Velsen

& het Romeinse Rijk

Weekblad voor
de Universiteit
van Amsterdam
Jaargang 63
25-09-2009

Nummer 05

Hoe Darwin het tij keerde

Very Short Introductions Competition

Georganiseerd door SPUI25, Athenaeum Boekhandel en *Folia*

Verwoord in vijf minuten je passie voor de kern van je vakgebied en win een weekend naar Oxford voor twee personen!

Waar draait het om in jouw vak? Wat raakt je? Wat zijn de kernvragen en waarom houden die je harstochtelijk bezig? Leg het ons uit in een mail van maximaal 250 woorden en wellicht word je uitgenodigd om op 29 oktober a.s. op het podium van SPUI25 je Very Short Introduction live te geven, in 5 minuten, in woord en beeld.

Kijk voor meer informatie op www.SPUI25.nl of www.folia.nl.

Happy few

Deze week opent het Amsterdam University College – ‘Excellence and Diversity in a Global City’ – officieel zijn deuren. Je komt er niet zomaar in, je moet extra gemotiveerd zijn. En extra collegegeld betalen. En daarvoor krijg je extra intensief, extra breed en extra uitdagend onderwijs. *Folia* volgt dit studiejaar drie pioniers van het AUC. Deze week de kennismaking op **blz.14**

Doctor

Waarom de fluoridering van drinkwater tot debat leidde ..... blz. 4

Mosse-lezing

De ZMV-homo's, wie kent ze niet? ..... blz. 5

Bezetting

Er was reden tot ongerustheid, en dat wist Defensie ook ..... blz. 5

Excellentie

Extra je best doen, wat schuift dat? ..... blz. 8

Interview

Mark Driessen, voorheen amateurarcheoloog.... blz. 10

Docu-drama

Studenten filmden productieproces in Nepal....blz. 17

Een korte inleiding

Op de Very Short Introductions Competition....blz. 18

Coververhaal

Darwins ontvangst in Nederland..... blz. 20

Joepie de.....

Edwin Rutten in Roem..... blz. 23

En verder:

Nieuws 4-7, Opinie/Brief/Stage 8-9, Film/Het beste 12, Uit/Eten 13, Weekgast 19, Annonces 22, Dijkgraaf & Fresco/Puzzel/Spekkie Big 24

Colofon

Folia: Weekblad voor de Universiteit van Amsterdam, Vendelstraat 2, 1012 XX Amsterdam, Tel. 020-5253981, Fax 020-5253980, redactie@folia.uva.nl, Website: www.folia.nl, **Uitgever:** Stichting Folia Civitatis, **Redactie:** Floor Boon, Mirna van Dijk (eindredacteur), Jim Jansen (hoofredacteur), Anne Koeleman, Harmen van der Meulen, Margot Riedstra (secretariaat), Dirk Wolthekker, **Medewerkers aan dit nummer:** Jaron Beekes, Bram Belloni, Bob Bronshoff, Martien Bos (correctie), Louise O. Fresco, René Glas, Julie de Graaf, Cees Heuvel, Marc van der Holst, Anouk Kemper, Bas Kocken, Arjan Roodink, Won Tuinema, Tjebbe Venema, Fen Verstappen, Hans van Vinkeveen. *Folia* is aangesloten bij het Hoger Onderwijs Persbureau (HOP) en werkt samen met *Havana*, het weekblad van de Hogeschool van Amsterdam, **Havana redactie:** Jobien Groen, Wim de Jong, Thijs den Otter, Annemarie Vissers, Paul van de Water (hoofredacteur), **Redactieraad:** Simon Dikker Hupkes, Albert Goutbeek, Lief Keteleer (voorzitter), Amanda Kluveld, Kathusha Sol, Bert Vuijsje, **Bladmanagement:** Impressum, Zoetermeer, **Lay-out:** Carl Zevenboom, Amsterdam, **Druk:** Dijkman Offset, Diemen, **Advertentiewerving:** Bureau van Vliet bv, Zandvoort, Tel. 023-5714745, Fax 023-5717680, zandvoort@bureauvanvliet.com, **Abonnement:** € 46,90 per jaargang. Opgave: 020-525 3981, mededelingen@folia.uva.nl of www.folia.nl

Cover: Cees Heuvel

Win: een herfstig *De Storm*-pakket!

In de film *De Storm* over de watersnoodramp van 1953, breken in Zeeland op meer dan honderd plaatsen de dijken door tijdens een vreselijke storm. Wil je een *De Storm*-pakket winnen, ga dan naar www.folia.nl/prijsvraag

Samen

Als je anno 2009 een blad maakt, moet je veel meer doen dan elke week voldoende kopij verzamelen zodat de vierentwintig pagina's gevuld worden. Een van de dingen waar ik een deel van mijn tijd aan

Foto: Bob Bronshoff

bested is het zoeken naar samenwerkingen. Of om het mooi te formuleren: synergie creëren tussen verschillende partijen. Met *Havana*, het blad van de Hogeschool van Amsterdam, werken we al langer samen en sinds deze maand worden beide bladen gemaakt vanuit één fysieke redactie. Vanaf één januari wordt *Havana* onderdeel van stichting Folia Civitatis waardoor het samenwerken 'echt' en 'officieel' is. Ook met *Spui*, het prachtige alumnimagazine van de UvA, zijn de banden warm en een journalist van *Folia* verzorgt de wetenschappelijke bijdrage in het magazine. Op veel kleinere schaal doen we iets met het radiostation Amsterdam FM, naar eigen zeggen de stem van de hoofdstad. Elke week vertel ik op woensdag in de uitzending wat er die week in *Folia* staat en wat er zoal gebeurt op

de UvA. Voorts zijn we met *De Balie* in gesprek om onder de vlag van *Folia* een programma-reeks te starten met UvA-studenten en wetenschappers over een actueel onderwerp. Op synergiegebied vind ik de Very Short Introductions (VSI)-

competitie die *Spui* 25 samen met Athenaeum Boekhandel en *Folia* organiseert op 29 oktober zeker het vermelden waard. Deelnemende studenten en medewerkers mogen op die dag in vijf minuten een VSI houden over hun vakgebied, ten overstaan van een nieuwsgierig publiek en een deskundige jury. De competitie ademt de geest van de succesvolle reeks *Very Short Introductions* van Oxford University Press: korte inleidingen over uiteenlopende onderwerpen, geschreven door grote specialisten. En nu proberen we dus samen met *Spui* 25 en Athenaeum een eigen draai aan het fenomeen VSI te geven. Op pagina 18 staat een interview met de bedenkers. Onder leiding van KNAW-president Robbert Dijkgraaf zal de jury zich te zijner tijd buigen over de presentaties, en het aardige is dat er voor de winnaar van de avond een aardige prijs in het verschiet ligt: een reisje naar - hoe toepasselijk - Oxford.

Jim Jansen, iff@folia.uva.nl

‘Wanbeleid’ bij privatisering SCO-KI

>Medewerkers dienen bezwaarschriften in tegen opheffen van hun functie.

De privatisering van de afdeling contractonderzoek van het SCO-Kohnstamm Instituut (SCO-KI) leidt tot chagrijnige gezichten van betrokken medewerkers.

Per 1 oktober zal de afdeling als bv worden ondergebracht in de UvA-Holding. Nieuw aan te trekken medewerkers zullen in de toekomst direct worden aangesteld als personeelslid van de bv, de huidige dertig medewerkers zullen bij de holding worden gedetacheerd. ‘Maar onze functie wordt

opgeheven,’ zegt Yolande Emmelot van het SCO-KI. ‘Wij dragen het risico van de privatisering. In geval van bijvoorbeeld een faillissement kan er geen sprake zijn van terugkeer naar het SCO-KI, maar volgt ontslag,’ zegt Emmelot. Ze spreekt van ‘wanbeleid,’ dat in haar ogen bovendien ook lastig uitvoerbaar zal zijn. Emmelot: ‘Wij worden eerst gedetacheerd om contractonderzoek te verrichten, maar voor fundamenteel onderzoek worden we terug gedetacheerd naar het SCO-KI.’ De betrokken medewerkers van het SCO-KI zijn verbaasd dat hun contractonderzoek wordt geprivatiseerd, terwijl tegelijkertijd

het interuniversitaire Top Institute for Evidence Based Education Research (TIER) is opgericht, waarin ook de UvA participeert en dat vergelijkbaar onderzoek verricht. Het TIER is geen geprivatiseerd instituut. Tegen het opheffen van hun functies en tegen de detachering naar de bv hebben een tiental medewerkers een bezwaarschrift ingediend. Decaan Edward de Haan, verantwoordelijk voor het SCO-KI, reageert naar eigen zeggen ‘formeel’: ‘De procedure is open en transparant gevoerd. De ondernemingsraad heeft vlak voor de zomer bovendien met privatisering ingestemd.’ (DW).

‘Beperking overheidsuitgaven leidt tot depressie’

>Miljoenennota besproken door experts.

>‘Consumptiegoederen vallen niet uit de hemel.’

De maatregelen die het kabinet gaat nemen in de strijd tegen de crisis kwamen er op 15 september, Prinsjesdag, niet goed vanaf tijdens het aan de Miljoenennota gewijde lunchdebat ‘Room for Discussion’ in de hal van de economische faculteit. Dolf van den Brink, hoogleraar financiële markten, Lex Hoogduin, directeur van De Nederlandsche Bank en universiteitshoogleraar Bernhard van Praag gingen met elkaar in discussie. ‘Het kabinet maakt een erg ongeïnspireerde indruk, terwijl ze een jaar geleden al over maatregelen hadden

moeten nadenken,’ meende Van Praag. Zijn collega Van den Brink voegde eraan toe: ‘Ze gokken op de gewone macro-economische stabilisatoren, terwijl we veel visionairder moeten nadenken waar we heen willen.’ Van Praag ziet Nederland niet zo snel iets aan de crisis doen. ‘We zitten midden in een economische storm en om die storm te doen luwen is internationale coördinatie nodig. Nederland moet dit gewoon uitzitten.’

Lex Hoogduin was het daar niet mee eens. ‘Er moet iets gebeuren, de overheidsuitgaven zijn uit het lood geslagen. We zitten nu op het niveau van begin jaren tachtig en om daarvan te herstellen hebben we tien à vijftien jaar nodig gehad. Verbetering van die

positie moet topprioriteit zijn.’ Bijvoorbeeld door verhoging van de AOW-leeftijd. Hoogduin: ‘Langer werken is logisch en onvermijdelijk. Als je langer leeft kun je niet verwachten dat de consumptiegoederen uit de hemel komen vallen.’ Van den Brink zei tegen verdere bezuinigingen van het kabinet te zijn. ‘De enige reden dat de economie niet helemaal in elkaar geploft is, zijn de overheidsuitgaven. Als je die inperkt maak je van een recessie een depressie. De overheid moet naar zijn eigen businessmodel kijken: ministeries veranderen, de provincies opheffen, alle dorpen op een hoop vegen. Het goede aan een crisis is dat grote veranderingen bespreekbaar worden.’ (HvdM)

HappyChaos ‘overvloedig’ bezocht

De huidige generatie studenten groeide op met een overvloed aan goederen, kansen en keuzes. De economische crisis lijkt daar een eind aan te maken. Valt er nog wel iets te kiezen? Studentencollectief happyChaos maakte zaterdagavond de balans op in een bomvolle Stadsschouwburg met een symposium over overvloed.

Met ‘Ma Flodder’ Nellie Frijda als personificatie van De Overvloed, opende happyChaos een succesvolle avond vol debat, deliberatie en vermaak met een waarschuwing. De overvloed is ons teveel geworden. ‘In plaats van te kiezen voor die ene, was je bezig met je “drie andere mogelijkheden van die avond”. In plaats van te zeggen: ik vind je de leukste van de wereld koos je ervoor om niet te kiezen.’

Een treffende metafoor voor de – veelal studerende – aanwezigen. Het collectief happyChaos weet al tien jaar hoe zij haar generatiegenoten kan prikkelen. Mark Rutte, Rob Wijnberg, Frans Timmermans en nog vele anderen maakten hun opwachting in een divers programma, gevolgd door een feest op het podium van de Stadsschouwburg.

De avond werd afgesloten door dichters vaderlands Ramsey Nasr die ruim achthonderd aanwezigen stil kreeg met een treffende voordracht. HappyChaos

bestaat uit ongeveer twintig UvA-studenten. Ieder jaar organiseren zij een groot

symposium en kleinere debatavonden over actuele onderwerpen. (FB)

Op initiatief van De DenkTank (www.nationale-denktank.nl) kwam bestuursvoorzitter Karel van der Toorn op 21 september het Science Park opgereden in een elektrische auto van energiebedrijf Essent. De DenkTank is een non-profit organisatie van masterstudenten en promovendi, waarin ook de UvA participeert. Dit jaar houdt De DenkTank zich bezig met de elektriciteitsreductie door consumenten. Op de foto Karel van der Toorn die uit de auto stapt. Uiterst links Matthijs Verhiel van Essent. Op de achtergrond diverse leden van De DenkTank. (DW)

Foto: Tjebbe Venema

Dennis Edeler onderzocht de drinkwaterfluoridering in Nederland.

Wu proefschrift doet denken aan een geschiedenisboek. Wat is de hooflijn?

‘Het gaat over het debat dat losbarstte toen Nederland besloot het fluoridegehalte in drinkwater kunstmatig te verhogen.’

Waar kwam dat plan vandaan?

‘Na de Tweede Wereldoorlog zaten we in Nederland met een enorm probleem met cariës. Er waren weinig tandartsen, het was nog niet gelukt een fluoride in tandpasta te krijgen die werkzaam was, en er werd veel suiker geconsumeerd. In de Verenigde Staten werden spectaculaire resultaten behaald bij een onderzoek naar gefluorideerd drinkwater, dit leverde 60 procent minder cariës op. Ook in Nederland werd een proef uitgevoerd, met even goede resultaten. De Gezondheidsraad adviseerde daarop om drinkwaterfluoridering in te voeren. Alleen ging dit natuurlijk wel op de typisch Nederlandse manier, en daar gaat mijn onderzoek over.’

Het werd dus een debat?

‘Precies. De minister van Sociale Zaken besloot de fluoridering inderdaad in te voeren, maar wel op die manier dat de gemeentes zelf mochten beslissen of ze al dan niet hun drinkwater fluorideerden. De media sprongen erop, mensen reageerden met veel emotioneel geweld, er volgden stevige debatten over het onderwerp en zelfs bommeldingen. De invloed van de overheid werd in die tijd namelijk niet meer gepikt, zelfs als de beslissing vanuit de wetenschap als veilig was beoordeeld. Uiteindelijk werd de veelbelovende fluoridering teruggedraaid en verdween het hele idee.’

Het had volgens u ingevoerd moeten blijven, begrijp ik.

‘Als historicus heb ik natuurlijk geen mening, ik heb het onderzocht. Als persoon denk ik dat de fluoridering voor de jaren ‘50, ‘60 en ‘70 een goed middel was geweest, omdat de problemen met de gebitsgezondheid zo groot waren. Inmiddels zou de maatregel niet meer nodig zijn, we hebben nu tandpasta waar een effectieve fluorideverbinding inzit.’

De combinatie tussen geschiedenis en tandheelkunde klinkt niet alledaags.

‘Dat klopt. Ik ben de eerste Nederlandse historicus die promoveert op een tandheelkundig onderwerp. Meestal krijgen ze hier te maken met artikelen, en ik promoveer met een boek. Ik heb me een beetje af moeten zetten binnen Acta, zo van “hallo, ik ben ook onderzoeker!”. Maar aan de andere kant valt het onderwerp ook buiten de historie. Er was eigenlijk helemaal niets, zelfs nauwelijks een overzicht van beschikbare literatuur. Ik heb mijn eigen context moeten creëren. Degene die na me komt heeft het al makkelijker, die kan tenminste zeggen: “Nou, die Edeler had het helemaal mis.”’ (AK)

Dennis Edeler promoveert op 23 september op het proefschrift *De drinkwaterfluoridering, tandartsen, staat en volksgezondheid in Nederland, 1946-1976*.

Zichtbaarheid en zwijgzaamheid

>Hoogleraar Gloria Wekker hield de achtste Mosse-lezing.

>Dit keer ging de voordracht over homoseksualiteit en (post-)kolonialiteit.

Wat hebben zwarte, migranten- en vluchtelingenhomo's en -lesbo's (de zogeheten ZMV-homo's) toegevoegd aan het repertoire van gelijkgeslachtelijke seksualiteit?

Dat was in het kort de vraag die Gloria Wekker opwierp tijdens de achtste Mosse-lezing, de jaarlijkse lezing ter bevordering van homo- en lesbische studies aan de UvA. Wekker hield de lezing op 16 september in het Theater van 't Woord, op de zevende verdieping van de Openbare Bibliotheek aan het IJ. Wekker, hoogleraar bij en directeur van het centrum voor gender, etniciteit en multiculturaliteit van de Universiteit Utrecht, sprak over 'homonostalgie en betere tijden'. Wat ZMV-homo's hebben toegevoegd is in zekere zin nog onontgonnen gebied,

zei Wekker. 'Hoeveel Surinaamse of Ghaneese homo's en lesbiennes wonen er wel niet in de Bijlmer? Van hun geschiedenis weten we veel te weinig. Daar moet veel meer onderzoek naar komen.' Uiteraard kwam de positie van homo's met een is-

uiting van hun seksualiteit dan in Nederland, waar "spreken" de geprivilegieerde vorm is waarmee homo's met hun seksualiteit horen om te gaan. "Zwijgen" heeft hier de impliciete betekenis van achterbaktheid en het leiden van een dubbelleven. Maar

'Maar waarom zouden we eigenlijk moeten praten over homoseksualiteit?'

lamitische achtergrond ook ter sprake, al gaf Wekker geen oplossingen voor de problemen die homoseksuelen ervaren in de omgang met sommige groepen migranten. Wel signaleerde ze dat 'spreken over homoseksualiteit' een typisch westers verschijnsel is.

'Maar waarom zouden we eigenlijk moeten praten over homoseksualiteit? In andere culturen, zo blijkt uit onderzoek, gaan bijvoorbeeld lesbo's heel anders om met de

zwijgen hoeft niet per se negatief te zijn.' De lesbische oud-hoofdredacteur van het meisjesweekblad Tina, die in de zaal zat, was het met haar eens. 'Ik ben op de redactie nooit als homo zichtbaar geweest, maar homoseksualiteit kwam wel terug in strips in ons blad.' (DW)

De integrale tekst van de lezing staat deze week in het weekblad De Groene Amsterdammer.

Duitse invasie minder onverwacht dan gedacht

>Archiefonderzoek van UvA-promovendus geeft nieuwe kijk op het defensiebeleid van Nederland tussen 1939 en 1940.

Nederland werd al in 1939 gewaarschuwd voor een Duitse aanval en heeft het invasiegevaar van Duitsland zeker niet onderschat. Dat concludeert militair historicus Tobias van Gent in het proefschrift waarop hij 23 september promoveert.

De conclusie is opmerkelijk en druist in tegen het bestaande beeld dat de Duitse aanval onverwacht was en de Nederlandse legerleiding de dreiging onderschatte. Van Gent onderzocht diplomatieke en mi-

'Nederlandse neutraliteit kwam op buitenlandse regeringen niet overtuigend over'

litaire archieven in binnen- en buitenland. Hoewel de Nederlandse legerleiding op de hoogte was van de Duitse plannen om Nederland als strategisch belangrijk gebied te bezetten, was het offensief geen vanzelfsprekendheid. 'Dat Nederland desondanks bezet moest worden had tot doel te voorkomen dat het Nederlandse grondgebied op enig moment door de geallieerden gebruikt zou gaan worden voor grond- en luchtaanvallen op het voor de Duitse oorlogsindustrie cruciale Ruhrgebied,' schrijft Van Gent in zijn proefschrift *Het falen van de Nederlandse neutraliteit, september 1939 – mei 1940*.

De neutraliteitspolitiek van Nederland had een pragmatisch en een idealistisch doel,

aldus Van Gent. Pragmatisch omdat zij het Nederlandse landsbelang zou dienen, idealistisch vanwege het Europese belang. Van Gent: 'De buitenlandse regeringen hadden echter uitsluitend oog voor de pragmatische, zo niet opportunistische kant van de Nederlandse buitenlandse politiek. Zij waren dan ook niet overtuigd van de oprechtheid van de Nederlandse neutraliteits-

handhaving. Het Nederlandse buitenlands beleid was erop gericht de andere landen te overtuigen van de Nederlandse wil om neutraal te blijven en het doel van het defensiebeleid was aan te tonen Nederland daartoe ook tot op zekere hoogte in staat was. Geconcludeerd kan worden dat Nederland in de periode van september 1939 tot mei 1940 hierin faalde.' (FB)

Jaron Beekes

Woonwensen

Woon je op kamers of nog bij je ouders? Zoek je een eigen appartement of een gezellig studentenhuus? Wat ben je bereid voor een kamer te betalen? Minister Van der Laan van Wonen, wijk en integratie wil met een enquête 'woonwensen' van studenten in kaart brengen. Op basis van dit onderzoek zal hij de Tweede Kamer informeren over de situatie op de woningmarkt voor studenten. De enquête loopt tot 1 oktober. Deelnemers aan de enquête maken kans op een Ikea-bon van 150 euro. Aanleiding voor het onderzoek is het Actieplan Studentenhuisvesting, dat afloopt op 1 januari 2010. (HOP/HvdM)
Zie: www.studentenwoonwensen.nl

Belastingen

Voortaan zullen veel meer studenten in aanmerking komen voor kwijtschelding van lokale belastingen. Studenten kregen eerder vaak geen vrijstelling, omdat hun lening door de IBG werd gezien als inkomen. Dit jaar gaat er een nieuwe kwijtscheldingsregeling in waarbij de lening juist wordt afgetrokken van het inkomen van de student. De Amsterdamse afdeling van Rood, de jongerenafdeling van de SP, heeft hiervoor actie gevoerd. 'Studenten die niet konden rondkomen en daarom moesten lenen, werden in de oude regeling nog eens gestraft,' zegt Gerben van der Veen van Rood. 'Gelukkig komt daaraan nu een einde.' Studenten die studeren zonder lening, worden met de nieuwe regeling echter benadeeld, want zonder lening is het veel moeilijker kwijtschelding te krijgen. 'Lenen wordt met deze kwijtscheldingsregeling eigenlijk aangemoedigd. Wij vinden dat iedereen moet kunnen studeren zonder een lening af te sluiten. Dus daar is zeker een aanpassing nodig,' aldus Van der Veen. (AK)

Prinsjesdag

Eerder al was uitgelekt dat de studiebeurs ondanks eventuele inflatie in 2011 en 2012 niet verhoogd zal worden en werd er meegedeeld dat vanaf het volgende studiejaar de aanvullende beurs voor eerstejaarsstudenten na vijf maanden geen gift meer is. Maar ook de hoger onderwijsinstellingen zelf komen er bekaaid vanaf in de kabinetsbegroting. Over compensatie voor de stijging van het aantal eerstejaars doet het kabinet geen harde toezeggingen. OCW wil eerst kijken hoeveel het er precies zijn. Hoger onderwijsinstellingen krijgen vanaf volgend jaar een efficiëncykorting opgelegd, die de schatkist tussen 2015 en 2018 jaarlijks 5,8 miljoen euro moet opleveren. Daarna loopt de bezuiniging op tot 21,3 miljoen euro vanaf 2019. Er is volgend jaar wel tien miljoen beschikbaar voor excellente masterstudenten. Ook is er voor 'graduate schools' zeven miljoen euro en vanaf 2011 vijftien miljoen euro beschikbaar. Het Deltaplan Bèta/techniek, waarmee de regering jongeren wilde winnen voor exacte studies en technische beroepen, is in de begroting meer dan gehalveerd. (HOP/HvdM)

in beeld

Een kleine vijfhonderd hardlopers van UvA en HvA deden afgelopen zaterdag mee aan de vijftiengste editie van de Dam tot Damloop van Amsterdam naar Zaandam. Ook de collegeleden Paul Doop en Karel van der Toorn waren van de partij en namen deel aan de tocht van tien Engelse mijlen (16,1 kilometer). Al waren de logo's van UvA en HvA moeilijk zichtbaar op de T-shirts, de rode kleur ervan maakte veel goed. Op de foto verschillende renners tussen de hekken van de afgezette Prins Hendrikkade. Aan de manifestatie namen in totaal dertigduizend mensen deel. (DW)

FMG

ZUIDAS Amsterdam staat er als financieel centrum beroerd voor. De stad is veel zwaarder getroffen door de financiële crisis dan New York en Londen. Dit zei hoogleraar financiële geografie en bijzonder hoogleraar etnisch ondernemen Ewald Engelen vorige week in *Het Parool*. 'Er is geen enkele reden voor optimisme,' aldus Engelen. 'De neergang van Amsterdam als financieel centrum was al voor de crisis gaande. Tijdens de economische crisis in de jaren 2001 en 2002, ontstaan na de internethype, verdwenen ook al veel banen bij banken. New York, Londen en Frankfurt hadden de schade in 2004 alweer ingelopen. Amsterdam niet.' Amsterdam zou zich weer moeten richten op de beurs, bijvoorbeeld de derivatenhandel, vindt Engelen. Alleen, die ligt in de binnenstad. 'De Zuidas is dan overbodig. De kansen liggen straks weer in de binnenstad.'

Foto: Kirsten Vegt

BRAND Gebouw A van het Roeterseiland, vooral gebruikt door de psychologen, liep op 15 september rond half vier 's middags leeg vanwege een brandalarm. 'Chaos bij de UvA. Iedereen eruit. Brandweer en alles. Uit de UvA gebrandweeralarmd, midden in een brainstorm!' werd er getwitterd. De brandweer kwam erbij, maar het bleek vals alarm te zijn. Omdat dit bericht te laat aan de brandweer werd doorgegeven, kwamen de spuitgasten toch aanrijden.

AMC

SCHIZOFRENIE Schizofreniedeskundige Don Linszen (psychiater) en neurogeneticus Frank Baas denken in Tanzania de 'roots' van schizofrenie te kunnen ontdekken. Dat doen ze bij de Bantoes, een Afrikaans volk dat nog over 'oer'-DNA beschikt. Schizofrenie komt overal ter wereld voor en ook ongeveer even vaak, namelijk bij circa één procent van de bevolking. 'Dat wijst op een biologische basis,' zegt Linszen op de AMC-website. 'De verantwoordelijke genetische veranderingen zijn waarschijnlijk heel oud: oermutaties van Afrikaanse origine, honderdduizend jaar geleden meegereisd naar Europa en Azië, en daar recentelijk ontdekt door wetenschappers. Maar als ze inderdaad zo oud zijn, zouden we ze ook nu nog moeten kunnen terugvinden in Afrika.'

Maagdenhuis

logo. Volgens Bureau Communicatie, verantwoordelijk voor het logo en de huisstijl, krijgen de eenheden 'een gepaste plek' om zich te profileren.

SAMENWERKING De banden tussen de UvA en VU worden op alle niveaus hechter. De CvB's van beide instellingen komen bijna wekelijks bij elkaar over de vloer en ook de onderlinge decanen kunnen naar verluidt goed met elkaar opschieten. Vanaf oktober worden ook de banden tussen het Universitair Sport

Centrum en het Sportcentrum VU, ooit geduchte concurrenten, hechter. Vanaf 11 oktober start het nieuwe gezamenlijke schaatsprogramma.

Foto: RVD

AUC

MÁXIMA Op 22 september is het Amsterdam University College officieel geopend, maar niet in aanwezigheid van hare koninklijke hoogheid prinses Máxima. Om het instituut van een koninklijke goedkeuring te voorzien en om media-aandacht te genereren had de directie van het AUC om de aanwezigheid van de prinses gevraagd. Maar helaas: de prinses gaf de voorkeur aan New York, waar ze aanwezig was bij de jaarlijkse vergadering van het Clinton Global Initiative. Het AUC werd daarom geopend in aanwezigheid van *good old* Job Cohen en Robbert Dijkgraaf.

FEB

FILM Publieke omroepen investeren meer in films die goede recensies kregen dan in films die veel bioscoopbezoekers trokken. Regisseurs met goede economische resultaten krijgen juist minder geld van publieke omroepen: wanneer een regisseur gemiddeld voor een miljoen aan kaartjes meer verkoopt, ontvangt hij voor zijn volgende film zelfs 17 procent minder geld van de publieke omroepen. Dat concludeert Joris Ebbers in het proefschrift waarop hij op 25 september promoveert. Ebbers deed onderzoek naar de reputaties van producenten en regisseurs en de invloed die ze hebben op de investeringen in hun nieuwe films.

FNWI

ZMA Het ministerie van OCW heeft dertig miljoen euro uit de aardgasbaten beschikbaar gesteld voor de realisering van het Nederlands Centrum voor Biodiversiteit (NCB), waarin de universiteiten van Amsterdam, Leiden en Wageningen samen met het nationaal natuurhistorisch museum Naturalis in Leiden zullen participeren. Van UvA-zijde zal het Zoologisch Museum Amsterdam in het NCB opgaan. Met het geld wordt een zeer omvangrijke, gezamenlijke collectie gevormd van 37 miljoen planten, gesteenten, opgezette dieren en fossielen. Bovendien wordt met het Centraalbureau voor Schimmelcultures een gezamenlijk laboratorium voor DNA-barcoding opgezet, met vestigingen in Leiden en Utrecht.

AANVULLING In *Folia 4* is verzuimd te vermelden dat de foto van het groene keppeltje (pagina 7) gemaakt is door Marianna Trembovler

DINSDAG 29/09

12.00 uur: Simon Msanjilia - Informatica
On Inter-Organizational Trust Engineering in Networked Collaborations.

Promotor: Prof.dr. P.M.A. Sloot. (Agnietenkapel)

14.00 uur: R.B. Kikkert - Geneeskunde
Toll-like Receptors. Tools, Assays and Implications for in Vitro Pyrogen Tests.

Promotor: Prof.dr. L.A. Aarden. (Agnietenkapel)

WOENSDAG 30/09

10.00 uur: Jean Wagemans - Argumentatietheorie
Redelijkheid en overredingskracht van argumentatie.

Promotoren: Prof.dr. F.H. van Eemeren en

prof.dr. E.C.W. Krabbe (RUG). (Aula)

12.00 uur: Sanne Huijbregts - Pedagogiek
Cultural Diversity in Center Based Child Care: Differences and Similarities in Caregivers' Beliefs.

Promotor: Prof.dr. L.W.C. Tavecchio. (Aula)

14.00 uur: Christine Dedding - Medische antropologie

Delen in macht en onmacht. Kindparticipatie in de (allegaagse) diabeteszorg.

Promotor: Mw. prof.dr. A.P. Hardon. (Aula)

DONDERDAG 01/10

10.00 uur: Todd Graham - Communicatiewetenschap
What's Wife Swap Got to Do with It? Talking Politics in the Net-Based Public Sphere.

Promotor: Prof.dr. K.L.K. Brants. (Agnietenkapel)

12.00 uur: René den Heeten - Scheikunde
Amino Acid Modified Phosphine Ligands for the Development of Artificial Transition Metalloenzymes.

Promotoren: Prof.dr. P.C.J. Kamer en prof.dr. P.W.N.M. van Leeuwen. (Agnietenkapel)

14.00 uur: Zhenwei Pu - Levenswetenschappen

A Temporal Perspective on Stress Hormones and Memory.
Promotor: Mw. prof.dr. M. Joëls. (Agnietenkapel)

VRIJDAG 02/10

10.00 uur: Fannie Cobben - Statistiek/Economie
Nonresponse in Sample Surveys.

Promotor: Prof.dr. J.G. Bethlehem. (Agnietenkapel)

12.00 uur: Susanne de Kort - Geneeskunde
Aims and Reasons. Ethical Questions about Palliative Systemic Anticancer Therapy.

Promotoren: Prof.dr. D.L. Willems en

prof.dr. D. Richel. (Agnietenkapel)

14.00 uur: Annemieke Videler - Geneeskunde

The Hand in Charcot-Marie-Tooth Disease 1A.

Promotoren: Prof.dr. F. Nollet en

mw. prof.dr. M. de Visser. (Agnietenkapel)

ORATIES

DONDERDAG 01/10

14.30 uur: Prof.dr. N.H. Tennent, hoogleraar natuurwetenschappelijke aspecten van conservering en restauratie van roerend cultureel erfgoed (Conservation Science)

Personalities, Perspectives and Perseverance in the Evolution of Conservation Science. (Aula)

VRIJDAG 02/10

14.30 uur: Prof.dr. B.C.M. Waaijer, bijzonder hoogleraar notarieel recht

Wat was voordat was was was? (Aula)

Promoties, oraties en afscheidscolleges vinden in de regel plaats in of de Aula van de UvA, Lutherse Kerk, Singel 411 of de Agnietenkapel, Oudezijds Voorburgwal 231. Voor uitgebreide informatie zie www.uva.nl/agenda

Beloning voor talent

Het wordt opeens veel interessanter om je te verdiepen in de studiestof als je er ook echt iets mee verdient, volgens [Marie-Anne van Stam](#).

'Waarom moeilijk doen als het makkelijk kan? Een 8 levert niets méér op dan een 6. En een zes haal je makkelijk door een paar dagen van tevoren de boeken open te slaan.' Natuurlijk is dit een karikatuur, maar helaas gaat het voor veel studenten op. En eigenlijk hebben ze gelijk, als je niet beloond wordt voor harder werken lijkt het zinloos om dat te doen. Hierdoor gaat er in het huidige onderwijs een hoop talent verloren. Maar hoe dan wel de student motiveren iets te doen met zijn talent? Er is immers niet één soort excellentie: iedere student heeft zijn eigen terrein en manier om zijn talent naar boven te laten komen. Die excellentie die zit er al, we moeten het er alleen uit krijgen. Stel: elke module op de universiteit biedt de mogelijkheid om concepten in te dienen gerelateerd aan

de stof. Deze concepten komen voort uit het interessegebied en het talent van de student. Dus een student kiest zelf welke module hem/haar ligt, maar kiest ook de manier waarop de stof in het concept wordt verwerkt. Niet iedereen kan volledig 'excelleren' op papier, ook verwerkingen van studiestof in de praktijk zijn mogelijk. Met het inleveren van een concept verdienen de studenten 'excellentiepunten' en een nominatie voor een plek in de toptwintig van de faculteit, waarmee geld te verdienen valt. Elk semester vindt er een prijsuitreiking plaats van de beste concepten, wat betekent dat elk semester studenten kans maken op directe beloningen voor de opgedane kennis. Het wordt opeens veel interessanter om je te verdiepen in de studiestof als je er ook echt iets mee ver-

dient. En daarbij loont het ook om extra te werken, wat niet het geval is in de 'zesjescultuur'. Natuurlijk, een hoog cijfer is een teken dat je onder stress de bestudeerde kennis kan reproduceren. Maar is het niet belangrijker dat je afstudeert met het gevoel je verdiept te hebben in alle kennis die er voorhanden is? En je dus zelfverzekerd, en goed voorbereid de 'maatschappij' in kan stappen en iets nuttigs kan gaan doen met al deze verbonden hersencellen? Professoren kunnen niet bij iedereen langsgaan om te kijken hoe zij studeren, om te vragen wat ze begrijpen of om te kijken hoe ze handelen in de praktijk. Wel kunnen ze studenten meer motiveren iets te doen met de kennis en het talent dat iedere student bezit. En voor ons studenten geldt dan: *liever met geld dan*

Alles footloose

In zijn deze week te verschijnen boek *De ontwortelde onderneming* constateert econoom [Arnoud Boot](#) dat ondernemingen uiteen dreigen te vallen.

Illustratie: Cees Heuvel

Zijn ondernemingen nog wel in staat een eigen beleid uit te zetten, of waait iedereen mee met de mode van de dag? Is de onderneming verworden tot speelbal van de financiële markt met een soort 'kwartetten in bedrijfsonderdelen' als meest extreme manifestatie? Feit is dat de ontwikkelingen in de financiële sector de afgelopen jaren grote bewegingen in het ondernemingslandschap hebben veroorzaakt. Ondernemingen lijken permanent in reorganisaties te zitten. Afstotingen en overnames zijn aan de orde van de dag. Een wat gechargeerd beeld dat naar voren komt is er één van een footloose maatschappij, puur gericht op transacties. Een maatschappij waarin binding is weggevalen, een maatschappij als een onderneming bestaande uit opsplitsbare handelswaar. In een dergelijke wereld

wordt iedereen geacht zijn eigen weg te vinden als een soort individuele winst & verliesrekening. Het lijkt niet overdreven om te constateren dat een unheimisch gevoel is ontstaan over de plaats van ondernemingen in relatie tot de financiële markten. Dit geldt ook voor ondernemingen zelf. Iedere bestuurder is zich ongetwijfeld bewust van het belang van 'menselijk kapitaal' – de werknemers die gezamenlijk een onderneming maken tot wat die is. Maar dit samenwerkingsverband kan onder druk komen te staan als de ondernemingsleiding zich speelbal voelt van de financiële markten en van het circus van analisten, consultants, aandeelhouders en andere partijen in dit krachtenveld. Wordt de onderneming hierdoor een instrument van de financiële markt? Welke invloed

heeft dit op de strategie? En hoe werkt dit door in de onderneming? Tast de focus van het management op aandeelhouders zijn loyaliteit aan de werknemers aan? En is dit een aanslag op de onderneming als samenwerkingsverband? Krijgt calculerend gedrag hierdoor de overhand? De ontworteling van de onderneming, of misschien is het wel de ontbinding van de onderneming, is een zichzelf versterkend proces. Het financiële marktperspectief heeft geleid tot een te grote wispelturigheid met te veel transacties. Dit is schadelijk voor het bindend vermogen van ondernemingen. Ondernemingen hebben dit verder versterkt door toe te geven aan de druk van diezelfde financiële markten om zich splitsbaar te organiseren; geen synergie nastreven, maar

Reken maar dat studenten harder gaan werken als ze geld krijgen voor hun kennis en talent

met alleen punten. Reken maar dat studenten dan gaan werken. En ook al vind ik dat de motivatie uit jezelf moet komen (intrinsieke motivatie is belangrijker dan cijfers en geld), ook ik beleef meer lol aan het uitwerken van een concept waar ik geld mee kan verdienen dan aan het instampen van kennis voor een tentamen. Eigenlijk is de belangrijkste vraag waar je meer van onthoudt; dan denk ik toch de informatie van het concept waar je 500 euro mee verdient dan het uit je hoofd stampen van een boek van 500 pagina's. En nee, ik pleit er niet voor om tentamens af te schaffen; het is altijd belangrijk een basis te hebben van de kennis die al bestaat. Maar biedt studenten de mogelijkheid om met deze kennis meer te doen dan vergeten. Laat ze die in combinatie met hun eigen talent uitwerken tot

een concept waar ze direct voor beloond worden. Dit biedt de mogelijkheid om studenten op hun manier te laten zien hoe ze zich verdiepen in de stof, zodat niet alleen de studenten die goed kunnen leren en schrijven zich kunnen 'ontpoppen'. Daarbij kunnen studenten die al langer dan vier jaar studeren (en dus geen beurs meer krijgen) ook geld verdienen met hun studie. Iedere student heeft iets waarin hij/zij goed is, laat ze die talenten gebruiken. En laat ze niet verloren gaan zoals dat nu vaak gebeurt. ●

Marie-Anne van Stam is student pedagogische wetenschappen. Eerder dit jaar won zij met een concept waarop bovenstaande tekst gebaseerd is de prijsvraag Hoe stimuleer je excellentie in het hoger onderwijs?

afzonderlijk goed afrekenbare eenheden creëren. Dit ondermijnt het bindend vermogen van de organisatie verder en leidt tot nog meer transacties die weer voeding geven aan het ontbindingsproces. Een vicieuze cirkel dus.

Tegelijkertijd verloopt een vergelijkbaar zichzelf versterkend ontbindingsproces via het gedrag van het topmanagement en de werknemers. Zodra de CEO zich als huurling van aandeelhouders gaat gedragen, bepaalt de wispelturigheid van financiële markten zijn positie. Hij heeft momentum of niet. Een soort alles of niets, met een dienovereenkomstige hogere omloopsnelheid van bestuurders. Dit leidt tot een vervreemding naar de eigen organisatie en tot veel transacties. De veelheid aan transacties en de (gepercipieerde) vervreemding van het topmanagement leidt vervolgens tot calculerend gedrag van werknemers, 'What's in it for me?' wordt het motto. Als vervolgens de binding met een organisatie is teruggebracht tot een puur financieel beloningspakket, dan zet dit werknemers aan tot verder calculerend gedrag.

De belangrijke uitdaging voor ondernemingen is dit zichzelf versterkend proces te onderkennen en effectief tegenwicht te bieden. Het aan de financiële markt gerelateerd spel van analisten, consultants, beleggers en niet te vergeten de media, weet het management van ondernemingen telkens weer van de kook te brengen. In niet geringe mate wordt dit veroorzaakt door het management zelf: zij laat dit gebeuren en biedt onvoldoende tegenwicht. Leiderschap vereist visie, en dit kan niet zonder het toe-eigenen van speelruimte. En die speelruimte is wel degelijk grijpbaar. Aandeelhouders kunnen niet 'zomaar' ingrijpen. Het is de fixatie op de zeer zichtbare aandelenkoersen en het circus eromheen dat kenmer-

brief

Overvolle zalen

In zijn laatste column schrijft Jim Jansen dat de berichtgeving van Het Parool over het weren van studenten uit overvolle collegezalen rijkelijk overdreven zou zijn geweest. Het had alleen maar een groepje tweedejaars betroffen die een half uur te laat waren geweest. Wat dat 'tweedejaars' ertoe doet begrijp ik trouwens niet helemaal: kun je die met minder égarde behandelen omdat ze toch al 'binnen' zijn? Maar de vermeende ontkrachting klopt gewoon niet. Mijn bloedeigen dochter (ja, niet alleen de hoofdredacteur van Het Parool heeft kinderen die aan de UvA rechten studeren), tweedejaars (dat geef ik toe) is in dezelfde week, hoewel ruim op tijd aanwezig, mét enkele jaargenoten de toegang tot een college goederenrecht ontzegd omdat de zaal overvol zou zijn. Krasser nog: uit het antwoord op een sms-je naar een studiegenote in de zaal bleek dat er op dat moment nog heel wat plaatsen leeg waren. Misschien een geruststelling dat ten minste deze zaal op dat ogenblik niet overvol was, maar als je evengoed geweigerd wordt is dat toch een wat schrale troost.

Aart Waterman, onafhankelijk adviseur.

kend is voor de 'capitulatie' en zelfkastijding van het management. ●

Arnoud Boot is hoogleraar ondernemingsfinanciering en financiële markten en directeur van het Amsterdam Center for Law & Economics.

De onwortelde onderneming. Ondernemingen overgeleverd aan financiers? door Arnoud W.A. Boot (Assen, 2009). Prijs: € 29,95. Zie ook www.acl.nl

Foto: Bob Bronshoff

stage

Albert Verbeek

Albert Verbeek (26) doet de onderzoeksmaster Nederlandse letterkunde en liep stage bij weekblad De Groene Amsterdammer.

'Een stage was niet verplicht voor mijn studie, maar iets wat ik voor mezelf wilde doen. Bij De Groene Amsterdammer maakte ik de wekelijkse nieuwsbrief en was ik aanwezig bij alle redactievergaderingen. Daarnaast mocht ik zelf stukken schrijven en dat was uiteindelijk de meerwaarde van deze stage. De Groene was voor mij een soort schaduw-universiteit. Dingen die je op de universiteit niet leert, heb ik daar in de praktijk meegemaakt. Het is een vrij kleine redactie, dus je leert elkaar snel kennen en er is veel kennisoverdracht. Echt heel tof. Ik heb wat kleine stukken en vier grote artikelen mogen publiceren onder professionele begeleiding.

Mijn eerste stuk ging over de groeiende populariteit van cross-overjazz onder jongeren. Ik hou erg van jazz en droeg het idee voor dit stuk dan ook zelf aan. Ik wilde verklaren waarom jazz steeds populairder wordt onder "jonge stedelijke alleseters". Een ander stuk dat ik schreef, ging over een Franse dichter en vertaler. Dat was in opdracht van De Groene. De dichter zat op dat moment in het schrijvershuis op het Spui en er moest een portret van hem komen. Daarvoor heb ik hem geïnterviewd, maar ook onderzoek gedaan naar zijn verleden en mij ingelezen in zijn werk.

Ik merkte wel dat als je, zoals ik, bent opgeleid om te schrijven over de schone kunsten, zoals muziek en literatuur, het lastig is om over bijvoorbeeld politiek of de maatschappelijke realiteit te schrijven. Ik interesseer mij daar zeker voor, maar de stap om daar ineens een goed stuk met een goede invalshoek over te schrijven, is nog niet zo makkelijk gemaakt. Sowieso kostte het best wat tijd en moeite om mijn eerste stuk in de stijl van het blad te krijgen. Hoofdredacteur Xandra Schutte is daar behoorlijk streng in. Als het niet goed is, komt het er niet in. Dan maakt het ook niet uit of je nu stagiair of redacteur bent. Als je iets schrijft voor de universiteit gaat het alleen om de inhoud en de bewijsvoering. In de journalistiek is ook de vorm van een stuk van groot belang. Dat is een van de dingen die mij er zo in aanspreekt. Een artikel wordt mooier, toegankelijker, plezieriger en spannender als het goed is opgeschreven in een prikkelende vorm. Je mag wat meer je creativiteit gebruiken.' (Julie de Graaf)

interview

De maakbaarheid van het Romeinse Rijk

Het huidige Velsen markeerde ooit de noordgrens van het Romeinse Rijk en was in de eerste eeuw na Christus een levendige handelshaven. Over 'Velsen I' is nog geen internationale overzichtspublicatie verschenen, maar daarin gaat UvA-archeoloog Mark Driessen binnenkort verandering brengen.

'Stel: je staat boven op een fort en je ziet drie pieren in het water, één links, één rechts en één rechtdoor.' Mark Driessen begint harder te praten om boven het gebrul van de draagvleugelboot uit te komen. 'De pieren zijn een paar meter breed en tientallen, misschien zelfs honderd meter lang en bestaan uit eikenhouten palen. Aan weerszijden liggen boten, zowel houten boten voor op rivieren als met lood afgezette boten voor op zee.' De Fast Flying Ferry, de verbindingboot tussen Amsterdam en IJmuiden, geeft nu echt gas en vliegt met 65 kilometer per uur over het water. 'Overal is bedrijvigheid', vervolgt de archeoloog, 'en het Romeinse koopvaardijchip dat zojuist is binnengevaren, vervoert wijn, olijfolie en vissaus, opgeslagen in aardewerk. In grote kruiken zit mogelijk kabeljauw uit Spanje. Zo zag de haven van Velsen eruit.' Aan het eind van het jaar begint Mark Driessen, tropisch bosbouwkundige en archeoloog, met het maken

ste grens van het Romeinse Rijk onder het bewind van keizer Augustus tot 14 na Christus. 'Het is een uniek complex,' vertelt Driessen terwijl we van de groengele draagvleugelboot stappen en langs het Noordzeekanaal lopen. 'Zo zijn er een aantal boothuizen gevonden die we uit het Mediterrane gebied kennen, loden kogels en veel aardewerk. Het handgemaakte, inheemse aardewerk is nog nooit eerder onderzocht. Daar stelt de provincie Noord-Holland nu extra geld voor beschikbaar. Het leidt tot nieuwe, belangrijke vragen over de relatie die de Romeinen hadden met de inheemse bevolking en de rol die vrouwen speelden in de samenleving als vervaardigers van dat aardewerk.' Doel van Driessen is om de bijzonderheden van het Romeinse Rijk boven tafel te krijgen. 'Het meest bijzonder vind ik dat de Romeinen niet alleen op militaire kracht werkten, maar samenwerkten met de lokale bevolking. De Romeinse samenleving was mul-

het Castellum Flevum, de naam die onder anderen door de Romeinse historicus Tacitus (56-117) werd gebruikt om een van de Romeinse verdedigingsforten aan te duiden, maar Driessen heeft daar niet veel mee. 'Flevum is een historische naam. Wat mij betreft zal dat allemaal best, maar ik ben archeoloog, geen historicus. Een site bij voorbaat koppelen aan een naam en een historische gebeurtenis vind ik levensgevaarlijk. Daar gaan mensen zich al gauw op blindstaren zonder naar ander bewijs te kijken.'

Driessen heeft naast het verzamelen en herinterpreteren van gevonden materiaal nog een andere missie. Op de weg terug richting de draagvleugelboot vertelt hij enthousiast over de positie van het complex, die in een oude uitloper van de Rijn ligt, ook wel bekend als het Oer-IJ. Een recente studie van een collega heeft echter aangetoond dat het Oer-IJ in die tijd geen verbinding zou hebben gemaakt met de Noordzee. 'Ik geloof daar niet in,' zegt Driessen. 'Velsen zou een vreemde eend in de bijt zijn als er geen verbinding was met zee. Ik heb vondstgroepen uit Velsen die het tegendeel kunnen bewijzen, zoals vissennetten en kiezelwiertjes. Dat zijn milieu-indicatoren die kunnen laten zien of de haven zoet, zout of brak was.' Zo hoopt Driessen aan te tonen dat er wel degelijk een verbinding was met de Noordzee. 'Is dat niet het geval, dan heb ik wel een probleem, maar ook weer een nieuwe uitdaging,' lacht hij. Terwijl we per boot terug zoeven naar Amsterdam, deelt Driessen het gevoel dat hij krijgt als hij in actie is als archeoloog. 'Ik krijg echt kippenvel, rillingen, als ik dingen opgraaf. Als je op een zonnige dag voor het eerst sinds bijna 2000 jaar een prachtig houten voorwerp uit de grond haalt en jij degene mag zijn die het ding voor het eerst in het daglicht houdt, dan lopen de tranen over je wangen. Het is belangrijk dat je daar als archeoloog bij blijft nadenken.' ●

'De Romeinse samenleving was multicultureel pur sang'

van een eindpublicatie van Velsen I, die tussen 1974 en 1986 werd opgegraven. Met een NWO Odyssee-subsidie, bedoeld voor het uitwerken van belangrijke opgravingen in Nederland tussen 1900 en 2000, gaat Driessen al het materiaal nog een keer langs en bundelt hij scripties en twee proefschriften die in die periode werden geschreven. Terwijl de kades van het Noordzeekanaal voorbijflitsen en het uitzicht iedere seconde verandert, kijkt Driessen niet op of om, en spreekt hij met glinsterende ogen over zijn nieuwste project. Maar een nieuw onderzoek naar een oude opgraving, is dat wel nodig? 'Jazeker,' begint Driessen. 'Over Velsen I is nationaal noch internationaal adequaat gepubliceerd. Het speelt dan ook amper een rol in het wetenschappelijke denkproces over die periode.' De archeoloog doelt op het belang van Velsen als 'typesite', een referentiepunt om vergelijkbare sites te dateren en te plaatsen. Het is een archeologisch interessante site vanwege de vroege datering – de haven in Velsen was actief tussen 15 en 30 na Christus – en vanwege de goed geconserveerde vondsten. Het havencomplex diende als uitvalsbasis en steunpunt voor Romeinse expedities naar Jutland en richting Elbe en Weser. De twee dissertaties zijn in het Nederlands geschreven en in een beperkte oplage verschenen, en dat is jammer, meent Driessen. 'Velsen ligt op een fundamenteel belangrijke plaats met een op- en overslagfunctie van goederen. Het kan ons nog heel wat leren over de logistieke infrastructuur van het Romeinse Rijk.' Die plaats is de Wijkertunnel die onder het Noordzeekanaal doorloopt, vlakbij IJmuiden. Daar lag de uiter-

tureel pur sang. Ook geloofden ze in maakbaarheid: als ze een waterweg nodig hadden, dan bouwden ze die. En de haven van Velsen werd uitgebaggerd als het nodig was.' Als brugpieper stond Mark Driessen al bij opgravingen in Nijmegen te kijken. De scherven die ze daar uit de grond haalden, vond hij ook terug in de bossen bij Berg en Dal, waar hij als tiener speelde. Hij verzamelde en documenteerde ze en op zijn vijftiende wist hij het zeker: ik word archeoloog. Driessen moet lachen als hij terugdenkt aan de open dag van archeologie waar zijn vader hem mee naar toe nam. 'Iedereen zei: blijf het maar lekker als hobby doen, want je verdient er je brood niet mee. Een slechte promotie voor het vak, ik heb hun raad dan ook opgevolgd.' Het werd tropische bosbouw in Wageningen waar Driessen al vroeg leerde 'buurten' met andere vakgebieden. 'Wageningen is eigenlijk één faculteit,' legt Driessen uit. 'Het is heel interdisciplinair en vragen die ik niet kon beantwoorden, leerde ik voor te leggen aan andere disciplines. Bij archeologie is dat heel belangrijk, je kunt het zo gek niet verzinnen of er komt een ander vakgebied bij kijken. Het is ook een speerpunt dat ik studenten meegeef in mijn lessen.' Na een tijd in Zuid-Amerika en Afrika te hebben gewerkt, keert Driessen terug naar zijn oude hobby en begint op zijn vierendertigste aan een studie archeologie. 'Ik was zo gemotiveerd dat ik in vier jaar afstudeerde en direct doorstroomde naar een promotieplaats.' We wandelen langzaam richting de Wijkertunnel, de plek waar Velsen I vroeger lag. Er is nu niets meer van te zien. Door historici wordt de plek aangemerkt als

Cv Mark Driessen

1963: geboren in Rotterdam
1976-1982: Canisius College Nijmegen
1982-1989: studie tropische bosbouwkunde aan de Landbouwniversiteit Wageningen
1989-1990: militaire dienst
1990-1997: diverse projecten Afrika en Zuid-Amerika
1997-2001: studie archeologie UvA
2001-2007: promotieonderzoek UvA - Topografie, bewoningscontinuïteit en monumentaliteit van Romeins Nijmegen.
2001-heden: docent UvA, onder ander de collegereeks Provinciaal-Romeinse Archeologie
2007-heden: wetenschappelijk leider opgraving in Voorburg. Deze opgraving is uitgevoerd door het projectenbureau van het Amsterdam Archeologisch Centrum van de UvA.
Mark Driessen is getrouwd en heeft twee kinderen.

Vrolijk drama

500 Days of Summer; première: 24 september

Hoofdpersonages Tom en Summer lijken vanaf hun eerste ontmoeting perfect voor elkaar. Het maakt de romantische komedie *500 Days of Summer* ongewoon binnen een genre waar doorgaans twee ogenschijnlijk onverenigbare mensen uiteindelijk toch verenigd worden. *500 Days of Summer* gaat nog een stap verder. De film laat namelijk direct weten dat de relatie tussen de twee uitgaat – inclusief een voice-over die aangeeft: ‘This is not a love story’.

De film kiest het perspectief van Tom (Joseph Gordon-Levitt), een dromer die architect wil worden, maar zijn dagen slijt als bedenker van wenskaarten. Zijn leven verandert op slag als hij zijn nieuwe collega Summer ontmoet, een rol van Zooey Deschanel. Voor hem is de eigenzinnige Summer meteen de ware, en na enige weken gedraai krijgen ze een relatie. Summers terughoudendheid wat betreft een vaste relatie voorspelt al enig onheil. Tom is te verliefd om dit te zien.

Om te voorkomen dat *500 Days of Summer* dramatisch afloopt, wordt uitgebreid met tijd gespeeld. De vijfhonderd dagen uit de titel verwijzen naar de duur van de relatie tussen Tom en Summer en de film springt voortdurend heen en weer tussen belangrijke momenten binnen deze dagen. Het ene moment zien we Tom in een halve depressie omdat Summer het wil uitmaken en voorstelt dat ze gewoon vrienden kunnen worden in plaats van partners. Het andere moment zie je ze voor het eerst zoenen bij het kopieerapparaat.

Omdat de film zo veel heen en weer

springt in de tijd dreig je wel snel kwijt te raken naar welk moment in Tom en Summers relatie je nu precies aan het kijken bent. Het is dan ook moeilijk te peilen wanneer en hoe de relatie nu precies aftakelt. Het geeft debuterend regisseur Marc Webb de ruimte om sleutelscènes slim in te zetten en daarmee het verloop van de film te manipuleren. Zo kan het dat het slot van de film juist opbeurend is in plaats van een romantische domper.

Webb's verleden als muziekvideoregisseur draagt bij aan het visuele flair van de film. Zo keert Tom zich terug in zijn eigen wereld als zijn relatie met Summer weer eens flink mee- of tegenzit. Deze innerlijke wereld wordt gevisualiseerd als een klassieke musical of tekening. Minstens net zo aantrekkelijk aan *500 Days of Summer* is het gouden duo Gordon-Levitt en Deschanel. Beiden hebben een aangename intrinsieke charme en zijn grappig zonder het er dik bovenop te hoeven leggen. (René Glas)

500 Days of Summer (VS, 2009)

Regie: Marc Webb

Met: Joseph Gordon-Levitt, Zooey Deschanel, Geoffrey Arend

Albert Camus

Irene Koster (27), student researchmaster Educational Sciences:

Tv: ‘Dat willen wij ook, een serie over wetenschappelijk onderzoek naar dingen in de natuur, waarvan een toepassing voor mensen nuttig zou kunnen zijn. Een voorbeeld is de werking van de receptoren van een kevertje, dat tot tachtig kilometer ver de precieze locatie en het stadium van een bosbrand kan detecteren.’

Hebbeding: ‘De koelkastagneet van mijn moeder. Daarop staat: “Een opvoeder is een staker die in het duister tast.” Het verwoordt mooi hoe machteloos ouders zich kunnen voelen als de ontwikkeling van hun kind niet gaat zoals ze zouden willen. Maar ook dat beroepsopvoeders en de wetenschap niet overal een antwoord op hebben. “We only scratch the surface,” schreef een bekende ontwikkelingspsycholoog.’

Boek: ‘De pest, het beste werk van Albert Camus, een verhaal over hoe plotsklaps de pest uitbreekt in een geïsoleerd kustplaatsje. De dood dreigt en wat overblijft is het hier en nu. Alles wordt relatief. Desondanks blijven de bewoners betekenis in hun bestaan zoeken door vast te houden aan hun gewoonten. Als eindelijk de pest is overwonnen en er uitbundig gefeest wordt, merkt de verteller op dat een pestbacil nog tientallen jaren voortsluimert.’

Afknapper: ‘*La Folie des Rues*, het schilderij van Karel Appel in de hal van gebouw E op Roeterseiland. Een verbrei waarvoor je alleen maar een blokwitter en een pot grijze verf nodig hebt. Het moet een revolutie voorstellen, maar er zit te weinig expressie in en bevat hierdoor geen boodschap of artistieke waarde.’

Foto: Hans van Vinkeveen

Irene Koster

Film: ‘*A Beautiful Mind*, een biopic over de briljante wiskundige John Nash, die in de waan is dat hij tijdens de Koude Oorlog door de CIA wordt ingeschakeld om krantenartikelen te decoderen. Je gaat eerst mee in zijn beleving en ontdekt later pas dat het zijn waan-ideeën zijn.’

Kunst: ‘De gravures en etsen van Kate Kollwitz. Naargeestige thema's als oorlog en dood maar waaruit veel betrokkenheid en medeleven straalt. Ik schilder zelf en laat me inspireren door niet-westerse rituelen: het joodse poerimfeest of het middaggebed in de moskee. Het intrigeert me dat culturen eigen rituelen en symbolen hebben, van waaruit vorm wordt gegeven aan belevingen en overtuigingen.’

Stokje: ‘Ik geef het stokje aan mijn broertje, student biologie Bastiaan Koster. Hij heeft de bizarre gewoonte zich te verdiepen in computermodellen voor het voorspellen van DNA-deeltjes.’ (Hans van Vinkeveen)

Bepuist, maar niet begiftigd

Open Bak; Engelenbak, Nes 71

Toen ik drie jaar geleden langs een kermis in Nijmegen liep, trof ik een buitengewoon tafereel. Rond een tot artiestenkamer opgewaardeerde bouwkeet had zich een uitzinnige menigte verzameld, en uit deze bouwkeet kwam, omringd door een zestal bodyguards, Herman.

Herman van Veen? denkt u nu waarschijnlijk hardop. En ik glimlach en zeg u dat ik moet teleurstellen. Dus raadt u verder: Herman Brusselmans? Herman den Blijker? Herman Koch wellicht?

Driewerf neen, zeg ik u enigszins triomfantelijk, omdat u zojuist mijn te maken punt van een voorbeeldige inleiding heeft voorzien. De manspersoon die de Nijmeegse kermis betrad, was Herman Berghuis, een zwaar bebrilde, olijk gekuifde en vooral rijkelijk bepuieste participant van het programma *Idols*. Mijn bescheiden oordeel: vermoedelijk zwakzinnig, en in ieder geval maar zeer beperkt begiftigd. Wat velen zich in die tijd naar aanleiding van deze Herman afvroegen was: zouden 'evidente' talentlozen die aan publiekelijke talentenjachten meedoen, tegen zichzelf in bescherming genomen moeten worden? Ik denk van niet.

In de eerste plaats omdat een Herman natuurlijk tenenkrommend amusement oplevert, en in de tweede plaats omdat er volgens mij niets zo fantastisch is als geloof in het eigen talent. En wie ben ik om te beweren dat dit geloof onterecht is? Esthetici breken er al eeuwen hun kop over. Enfin, een plek waar de liefhebber ook zeker op talent kan jagen, en waar ik nog maar zelden een Herman ben tegengekomen, is de Open Bak van de Engelenbak. Deze Open Bak geldt als podium voor zowel 'gelouterde professionals die hun nieuwe programma voor publiek willen testen, als voor ambitieuze talenten die zich voor het eerst presenteren voor een kritisch en onbevengend publiek.' Er komen veel verschillende disciplines aan bod, onder andere cabaret, dans, goochelen, mime, buikdansen, theater en rap. Omdat de Open Bak zowel openstaat voor professionelen als voor sterren in spé, kan het zijn dat je je – zoals ik ooit – een kwartier zit te ergeren aan een clown (zie 'Fen is uit' van vorige week) die zonder enige aanleg probeert te jongleren. Net zo makkelijk wordt deze ergernis het volgende kwartier ruimschoots gecompenseerd door een kleinkunsttalent waarover jij later kunt zeggen dat jij er bij was, die eerste keer. De bezoeker is in ieder geval verzekerd van een gevarieerde, onderhoudende avond. En de ware waaghals geeft zich natuurlijk zelf een keer op voor een Open Bak. (Fen Verstappen)

Open Bak, elke dinsdag om 20.30 uur, entree €9,50. Kaarten zijn te koop bij De Engelenbak, online te bestellen op www.engelenbak.nl of te reserveren via 020-3202007.

Foto: Joris van Bennekom

Het Open Combo met gitarist Wessel Coppes, bassist Ivo Schouten en drummer Ephraïm Schulz

Foto: Marco Bakker

eten

Alle Jezus tasty

Burgermeester, Plantage Kerklaan 37

Het is eigentijds ingericht: open en licht zodat je alles kunt zien, horen en ruiken. De indeling is beroerd. Het is nogal klein en krap. Een paar banken met een tafel ertussen. Je zit dus altijd – tenzij je met velen bent of als er niemand is – naast anderen. Dat kan leuk zijn, maar ik hou daar niet zo van. Het is daar woekeren met de ruimte, maar wij denken dat er betere oplossingen zijn.

Burgermeester is geen snackbar, maar een hamburgerrestaurant. Je krijgt er niet de melige confectie-ellende van de Amerikaanse hamburgergiganten. Wie een *happy meal* of een *happy ending* zoekt, moet niet naar Burgermeester gaan. Daar vind je namelijk alleen haute cuisine hamburgers.

Hamburgers, hamburgers en nog meer hamburgers. Natuurlijk de ouderwetse rechttoe rechtaan burger, maar ook bijzondere varianten als de risottoburger, de geitenkaasburger en de tonijnburger. Het is trouwens niet alleen vlees wat de klok slaat. Burgermeester serveert ook allerlei salades, fruitsappen, *sidedishes* en extra ingrediënten om je burger te verfraaien. Ze doen niet aan frites. Dat is jammer, want een hamburger is toch pas een hamburger als er frites naast liggen? Ook geen Cola Light. De vriendelijke medewerker liet ons minzaam weten dat 'Cola Light niet gezond is' en daarom wil Burgermeester het niet verkopen.

We bestellen een Spaanse 'lamburger'. Vlees van een lammetje dat een tijdje vrolijk heeft rondgehuppeld in een Texelse wei. Dat geeft het vlees een licht zilte smaak. Niet gewoon lekker,

maar alle Jezus tasty. Het smaakt naar meer, maar twee hamburgers is te veel van het beste. Mijn tafelgenoot koos het minitrio: drie kleine hamburgers, smaak naar keuze. Uitstekend voor wie niet kiezen kan. Als extra namen we een gepofte aardappel met crème fraîche en bosui. Aangezien we honger hadden, bestelden we ook de gegrilde maïskolf. Tongstrelend. Het verse watermeloen-sap – ijskoud en overheerlijk – paste uitstekend bij de pittige hamburgers. Zeker, zelden zulke lekkere hamburgers gegeten. Zo bijzonder dat we de frites eigenlijk niet hebben gemist (wel de Cola Light). (Paul van de Water)

Inrichting: sucks. Vooral als je vertrouwelijk wilt praten is Burgermeester volmaakt ongeschikt.

Prijs: voor pakweg 12 euro heb je een complete maaltijd en ga je met een voldaan en tevreden gevoel naar buiten.

Eten: erg lekker.

OPROEP

Ben je betaalbaar uit eten geweest (maximaal €25,- per persoon)? Schrijf dan een recensie en stuur die op naar redactie@folia.uva.nl. Als je recensie wordt geplaatst, krijg je de kosten van het etentje tot een bedrag van €50,- vergoed.

Een streepje voor

Door Anouk Kemper

De UvA en de VU trekken samen met burgemeester Job Cohen ten strijde tegen de ‘zesjescultuur’. Hun nieuwste wapenfeit is de oprichting van het Amsterdam University College (AUC).

Amsterdam University College, De kleinschalige universiteit aan de Plantage Muidergracht opent op 22 september officieel haar deuren. Het AUC moet een belangrijke, wetenschappelijke broedplaats worden voor studenten uit binnen- en buitenland. En niet zomaar studenten. Wie een plekje op de campus wil veroveren moet meer doen dan op tijd het collegegeld van € 3450 betalen. De aspirant-studenten werd gevraagd een motivatiebrief en een essay te schrijven.

Wie dat goed deed, moest zichzelf nog eens in een interview bewijzen. Allemaal in het Engels, want het AUC biedt slechts Engelstalige programma's. Ruim veertig procent van de studenten komt dan ook niet uit Nederland.

In het eerste jaar volgen alle studenten hetzelfde programma, voordat ze kiezen voor een major in Humanities, Social Sciences of Natural Sciences. Elk studiejaar is er ruimte voor slechts 200 studenten, dus

de eerste lichting hoeft niet bang te zijn voor bomvolle collegezalen. Ook qua woonruimte treffen ze het over het algemeen beter dan de nieuwe lading UvA-studenten. De AUC'ers wonen allemaal op de campus en hebben eigen keuken, toilet en douche. Folia volgt dit studiejaar drie ambitieuze studenten. Worden hun hoge verwachtingen waargemaakt? En zo ja, hebben zij dan wel tijd voor een volwaardig studentenleven? ●

Foto's: Wou Tuinema

Sander Couch (18) uit Haarlem

'Ik ben bang voor de AUC-bubbel'

‘Mijn vrienden hebben na het vwo allemaal een tussenjaar genomen. Mij lijkt dat niets. Het is geen goede aansluiting op de universiteit. En ik ben niet zo avontuurlijk.

Als je in Amsterdam studeert, hoef je in het buitenland niets uit te leggen. Iedereen kent het. Groningen is bijvoorbeeld een hartstikke leuke studentenstad, maar het is geen wereldstad. Amsterdam is veel internationaler en er zitten veel bedrijven en instanties. Voor mij is dat een belangrijke reden om hier te gaan studeren, want ik wil later iets met internationale betrekkingen doen. Dat kan natuurlijk ook na een studie op de UvA of de VU, al ben ik bang dat ik daar verloren raak in de massa. Toch ben ik er wel gaan kijken en het viel me mee. Alsnog trok het AUC-concept me meer aan. Het is kleinschalig, interdisciplinair en je kunt je eigen lesprogramma voor een groot deel zelf samenstellen. Het eerste jaar krijgen we nog dezelfde vakken, maar daarna kies ik waarschijnlijk voor Social Sciences. Het grootste verschil tussen het AUC en de UvA is denk ik de betrokkenheid bij de universiteit. Je leven draait veel meer om het AUC, voor die “bubbel” ben ik wel bang. Als ik aan de UvA zou studeren zou ik bijvoorbeeld nog thuis kunnen wonen. Of ik zou bij een studentenvereniging zitten, die niets met de universiteit te maken heeft. Nu woon ik op de campus, dus ben ik in feite continu omringd door andere AUC-studenten. Ik hoorde dat de universiteit sportactiviteiten gaat organiseren, maar ik ga liever naar een club buiten de universiteit. Anders zit ik wéér met dezelfde mensen. Daar leer je niet genoeg van. Daarom ben ik bij roeivereniging Nereus gaan kijken. Alleen weet ik nog niet zeker of ik daar wel genoeg tijd voor heb. Het nadeel van de eerste lichting zijn, is dat je dat bij niemand kunt navragen.

Ik verwacht dat het AUC mij vooral helpt mijn algemene communicatieve vaardigheden te ontwikkelen, en dan ook nog eens in het Engels. Zo hoop ik eerder kans te maken op een goede stageplek. Deze universiteit is net een stapje hoger, zeg maar. Ik heb een streepje voor op andere studenten.’

Sigita Jurkynaite (21) uit Litouwen

‘Ik hoop dat het heel moeilijk wordt’

‘Op mijn achttiende was ik klaar met de middelbare school en toen ben ik voor drie jaar naar Engeland gegaan om muziektechnologie te studeren. In die periode ben ik een paar keer in Amsterdam geweest, *I loved it*. Daarom heb ik gekeken naar Engelstalige studies op de UvA en de VU, maar het enige wat zij aanbieden in die taal zijn bedrijfs- of economische studies. Ik wil graag iets doen met steden en cultuur. Zo kwam ik al snel terecht bij het AUC.

Inmiddels ben ik gewend aan Nederland. Ik voel me er al helemaal thuis. Iedereen is heel geïnteresseerd, je voelt je echt welkom. In Engeland moest ik veel meer wennen, omdat ze daar bijvoorbeeld aan de andere kant van de weg rijden. En het eten daar is gewoon vies. Het was heel moeilijk om er goed eten te vinden, want het meeste is *rubbish*. Hier is dat helemaal niet zo. Nederland lijkt meer op thuis.

Ik hoop dat het heel moeilijk wordt, dat het AUC hoge verwachtingen van ons heeft. Dat klinkt misschien een beetje raar, maar ik stel altijd hoge eisen aan mezelf. In Engeland maakte het niet zo veel uit wat je deed, met weinig inzet kon je net zo makkelijk afstuderen. Nu wil ik dus dat mijn sterke motivatie wordt gewaardeerd.

Wat ik eigenlijk het liefst wil leren tijdens mijn tijd aan het AUC is Nederlands. Dat is zó moeilijk! Echt een *mission impossible*. Ik hoop dat ik het toch een beetje kan oppikken. Dat zal wel lastig worden, want de universiteit is heel internationaal. Nu probeer ik de basis te leren met stomme boeken als *Leer Engels in drie weken*. Vooral de uitspraak is moeilijk, maar ik kan al “dankjewel” en “slaap lekker” zeggen.

Ik denk dat ik een major in *Humanities* ga doen. Dan krijg je veel communicatievakken en dat lijkt me mooi te combineren met mijn vorige studie aan een Media Art School. Ooit ga ik terug naar Litouwen om daar te werken. Misschien als journalist, misschien iets in de communicatie. Na al die jaren over de grens wil ik wat betekenen voor mijn eigen land.’

Tossa Harding (19) uit Amsterdam

‘Je moet écht meedoen aan de les’

‘Na het Barleaus ben ik een halfjaar gaan reizen door Oost-Europa. Ik heb twaalf landen gezien. Pas vier dagen voor de introductieweek kwam ik terug. Het leek me daarom geen goed idee om te studeren in een andere stad dan Amsterdam, want in dat geval had ik nog snel moeten verhuizen. Amsterdam is sowieso gewoon mijn stad. Als ik ergens anders zou gaan studeren dan doe ik dat liever meteen in het buitenland.

Later wil ik graag de journalistiek in. Daarvoor heb je een brede basis nodig en op het AUC is je opleiding heel breed. Alles komt in het programma aan bod: politicologie, antropologie, economie, communicatiewetenschap. Ik heb er wel aan gedacht om één van deze studies aan de VU of UvA te volgen, want daar kun je natuurlijk ook vakken van verschillende studies combineren. Maar toen begon een vriendin over het AUC. Ik zocht uit wat dat inhield en het zag er heel goed uit. Het verschil met de VU en de UvA is dat de lessen heel interactief zijn. Je moet echt meedoen, want je cijfers zijn niet alleen gebaseerd op je tentamens en opdrachten, maar ook op jouw bijdrage aan de les. Dat is voor mij wel een uitdaging. Ik ben namelijk niet iemand die heel fanatiek meedoet aan klassikale discussies, zelf ben ik meer van het luisteren.

Vrienden vinden me ambitieus. Ze denken dat ik misschien moeite krijg met de strenge regels. Als je te laat komt, mag je bijvoorbeeld de les niet meer in. Als dat drie keer gebeurt, heb je dat vak gewoon niet gehaald. Het zal dus best zwaar worden. Je moet veel essays schrijven en presentaties geven, in het Engels. Daar maak ik me niet druk over. Op zich is mijn Engels goed genoeg en doordat iedereen het spreekt, verbetert het snel.

Tijdens mijn studie aan het AUC hoop ik kritisch te leren denken, dat vind ik het belangrijkste. Ik wil mijn eigen mening leren vormen. Daarvoor hoef ik uiteraard niet alles te weten, maar ik wil dan wel weten waar ik degelijke informatie vandaan kan halen en hoe ik deze moet interpreteren.’

Dit is het eerste deel van een drieluik. Het volgende interview met deze AUC-studenten wordt gepubliceerd in Folia 15, te verschijnen op 11 december 2009.

WEG MET DJOSER
Groepsreizen op maat naar:
Afrika, Azië, Midden-Oosten
en Latijns-Amerika

Vraag een offerte aan via djoser.nl

**KIES ECHT
GROENE STROOM**

**KIJK EN VERGELIJK OP
WWW.GROENESTROOMJAGRAAG.NL**

wise VSBfonds GREEN2

Deze campagne is een initiatief van WISE.

Ik zoek een collega:
WERKSTUDENT (ACHT UREN PER WEEK)
M/V

"Je bent bezig met heel mooie producten en mensen met passie."
Paul Emons, publisher bij Reed Business.

ANNE FRANK STICHTING

De Anne Frank Stichting is een onafhankelijke organisatie die de plek beheert waar Anne Frank tijdens de Tweede Wereldoorlog was ondergedoken en waar zij haar dagboek schreef. De Stichting brengt haar levensverhaal wereldwijd onder de aandacht ter bezinning op de gevaren van antisemitisme, racisme en discriminatie en het belang van vrijheid, gelijke rechten en democratie.

Wij zoeken per direct enthousiaste:

Invalmedewerkers Museumcafé m/v

Interesse?
Stuur dan je reactie voor 4 oktober a.s. aan:
Anne Frank Stichting, t.a.v. Pyrola Ruigrok, Postbus 730,
1000 AS Amsterdam of per e-mail aan P.Ruigrok@annefrank.nl

Voor meer inhoudelijke informatie
omtrent de vacature check www.annefrank.org

**Studenten nu 50% korting op
de Volkskrant + gratis
6 dvd-box
Buurman & Buurman**

Ben je uitwonend student en niet ouder dan 27 jaar, dan betaal je slechts € 13,45 per maand voor een Volkskrant-abonnement.

Meer informatie: volkskrant.nl/studenten.

De actie loopt t/m 31 oktober 2009

Willen weten. **de Volkskrant**

Klein, eenvoudig, maar sfeervol hotel

zoekt vlot, fris & handig persoonje met talenkennis en huishoudelijke vaardigheden + behendigheid op de computer. Dit alles om in staat te zijn zelfstandig het hotelletje te helpen runnen voor 2 dagen per week en graag ook 2 avonden met aansluitend overnachting.

E-mails liefst met foto a.u.b. naar:
hotelmuseumzicht@planet.nl

WIJ ZOEKEN

Een werkstudent voor de wekelijkse productie van de rubriek Koerswijzer in het tijdschrift Beleggers Belangen. Op de dertien pagina's van de Koerswijzer worden wekelijks de belangrijkste financiële data afgedrukt van een grote groep Nederlandse en buitenlandse beursgenoteerde ondernemingen. Ook de belangrijkste nieuwontwikkelingen over deze beursfondsen worden wekelijks aangepast in deze rubriek.

WIJ BIEDEN

Een interessante plek bij een internationaal, dynamisch en multimediaal bedrijf. Je krijgt veel verantwoordelijkheid en kunt uiteraard rekenen op goede coaching en begeleiding en een passende vergoeding.

JIJ BENT

Beschikbaar voor langere tijd op de dinsdag- en woensdagen (circa 8 uren totaal). Je hebt een grote affiniteit met beleggingsinformatie. Je bent zeer vaardig met Excel en hanteert tevens een foutloze spelling en zinsbouw. Je doet een financieel-economisch gerelateerde studie (1e of 2e jaars), je bent sociaal en je kunt werken onder tijdsdruk.

WIE ZIJN WIJ

Mediabedrijf Reed Business is onderdeel van een van 's werelds grootste uitgeefconcerns Reed Elsevier. Met topmerken als Elsevier, FEM Business, Misset Horeca, Boerderij, Zibb en Totaljobs hebben we ijzersterke posities in vrijwel alle (business-to-business) sectoren van de Nederlandse economie. Bij Reed Business in Nederland werken 1.500 ambitieuze professionals.

LOCATIE

Amsterdam Sloterdijk

MEER INFORMATIE & SOLLICITEREN

Kijk op www.werkenbijreedbusiness.nl/vacatures en reageer. Voor meer informatie kun je bellen met Johan Brinkman, hoofdredacteur Beleggers Belangen, tel. 06 - 22125291.

**Beleggers
Belangen**

 Reed Business
Supporting your success

Naaimachines in Nepal

Door Anne Koeleman

Sommige mensen dromen er jaren van om een documentaire te mogen maken, anderen grijpen een toevallige kans. Twee studenten media en cultuur werden uitgenodigd om in Nepal te filmen. Ze sprongen op het vliegtuig en belandden in een andere wereld. 'Ineens was alles geregeld, er was geen weg meer terug.'

Ze zijn er nog steeds een beetje verwonderd over, alsof ze per ongeluk een succesvolle film gemaakt hebben. Maar niets is minder waar, want Dorien Phauth (21) en Sacha Post (21), vierdejaarsstudenten media en cultuur, hebben de documentaire *The Sewing Machines Must Run* volledig zelf geproduceerd, gedraaid en gemonteerd. 'We hebben alles, maar dan ook alles zelf gedaan,' vertelt Sacha over de geïmproviseerde stage. 'Maar het is nooit een droom van ons geweest om dit te gaan doen. Ineens was het rond, en moesten we wel.'

GEWOON DOEN

Het begon met een simpele vraag. Jitske Lundgren, een kledingontwerpster die samenwerkt met het huisgenootje van Dorien, vroeg Dorien: 'Kun jij een documentaire komen maken van mijn productieproces in Nepal?' De idealistische kledingontwerpster liep in het Aziatische land tegen zo veel problemen aan, dat ze er graag een film over wilde hebben. Dorien: 'Jitske werkt met Nepalezen in plaats van de relatief goedkopere Chinezen en wil hun eerlijke arbeidsomstandigheden bieden. Maar ze kreeg te maken met afpersingen, politieke problemen en onverschillige werknemers.'

Dorien had echter tot dan toe alleen kleine filmpjes gemaakt en nog nooit nagedacht over een documentaire. Ze besloot nee te zeggen, maar toen ze het Sacha voorlegde, zei hij: 'Dat moeten we gewoon doen!' Bij media en cultuur is het niet gebruikelijk om praktijkervaring op te doen zonder in dienst te staan van een bedrijf. Gelukkig was de UvA last minute bereid om het avontuur als stage te zien. 'Toen boekten we een ticket en waren we ineens weg,' zegt Dorien. Een productiebedrijf in Amsterdam had toegezegd de stage te begeleiden, en het duo te voorzien van alle benodigde apparatuur. De rest kwam voor rekening van Dorien en Sacha zelf. 'Gelukkig is Nepal een van

Sacha Post (l) en Dorien Phauth

Foto: Tjebbe Venema

de weinige landen waar je prima kunt rondkomen met je studiefinanciering,' aldus Sacha.

MAKKE MENTALITEIT

De twee kwamen de eerste week in Nepal niet toe aan filmen, omdat ze moesten wennen aan de cultuur. Zo hebben ze drie dagen moeten zoeken naar een winkel die duct tape verkocht. 'Het was stom om dat te vergeten, maar op dat moment wisten we nog niets van

Nepal. We hadden geen idee dat het zo moeilijk was om daar normaal eten te krijgen, laat staan iets als tape.' Het filmen stond nog een aantal dagen stil omdat er geen elektriciteit was. 'De regering beloofde dat het probleem werd verholpen, maar de volgende dag was er nog steeds geen elektriciteit. In Nederland was al lang iemand in opstand gekomen, maar daar niet. Het enige wat gebeurt is af en toe een staking van de winkels.' De Nepalese 'makke' mentaliteit, een van de zaken waar Jitske tegenaan liep met haar bedrijf, zorgde ook voor moeilijkheden bij Sacha en Dorien. 'We wilden in eerste instantie een crew inhuren, maar dat is niet gelukt. We hebben drie intakegesprekken met een cameraman gehad, en toen was hij ineens weg. Mensen daar zijn heel goed in praten, maar het zijn geen doeners.' Sacha en Dorien hebben uiteindelijk zelf achter de camera gestaan. 'Dat ging met vallen en opstaan, omdat we allebei weinig ervaring hebben,' zegt Dorien. 'Gelukkig hadden we drie maanden uitgetrokken voor iets wat je normaal ongeveer in een maand filmt.'

DE HEL VAN MONTAGE

De twee lieten het materiaal bij terugkomst naar eigen zeggen te lang liggen. 'Op een gegeven moment werd de druk heel hoog, want de film moest op de Arnhemse Modebiënnale vertoond worden. We hadden tweëndertig uur materiaal dat in drie kwartier film gepropt moest worden, en dat binnen een paar weken.' Maar al die uren werk hebben wel iets opgeleverd. De film heeft een succesvolle try-out gehad tijdens de Arnhemse Modebiënnale, zal in oktober in Parijs draaien en er wordt onderhandeld over een vertoning in Berlijn. 'Er komen mensen naar ons toe om te vragen of ze de film mogen draaien,' zegt Sacha. 'Ik denk dat ze het bijzonder vinden, een documentaire die helemaal door twee amateuristische studenten is gemaakt.' De twee zijn het erover eens dat ze weer terug willen naar Nepal, maar niet snel weer een documentaire zullen maken. Wel willen ze verder met het filmen. 'Het liefste maken we speelfilms,' zegt Dorien. 'Maar we hebben geen moment spijt gehad van onze sprong in het diepe.' ●

Bekijk de teaser van de documentaire *The Sewing Machines Must Run* op folia.nl/pagina/links.

Première is 28 oktober om 21.00 uur in Filmtheater De Uitkijk, Prinsengracht 452 A'dam. Kaartjes: € 3,50 via info@thesewingmachinesmustrun.com.

The Sewing Machines Must Run

Jitske Lundgren is de oprichter van modemerken Studio JUX en woont zes maanden per jaar in Nepal. Ze coördineert het sample- en productieproces dat plaatsvindt in de hoofdstad Kathmandu. Jitske ervaart in Nepal gespannen politieke relaties, afpersingen, opstanden, elektriciteitsproblemen en ga zo maar door. Ze heeft ook problemen met haar werknemers. 'Op een gegeven moment in de documentaire geeft een opdrachtgever een opdracht voor een trui,' vertelt Sacha. 'Grijs en blauw moet hij worden, dat wordt wel vijf keer gezegd. Aan het einde vraagt de werknemer: "Grijs en oranje, toch?" Wij kunnen heel erg om die scène lachen. Maar Nepalezen zouden dat niet begrijpen, ze zien dergelijke inefficiëntie als heel normaal.'

Wetenschap in vijf minuten

De Very Short Introductions Competition

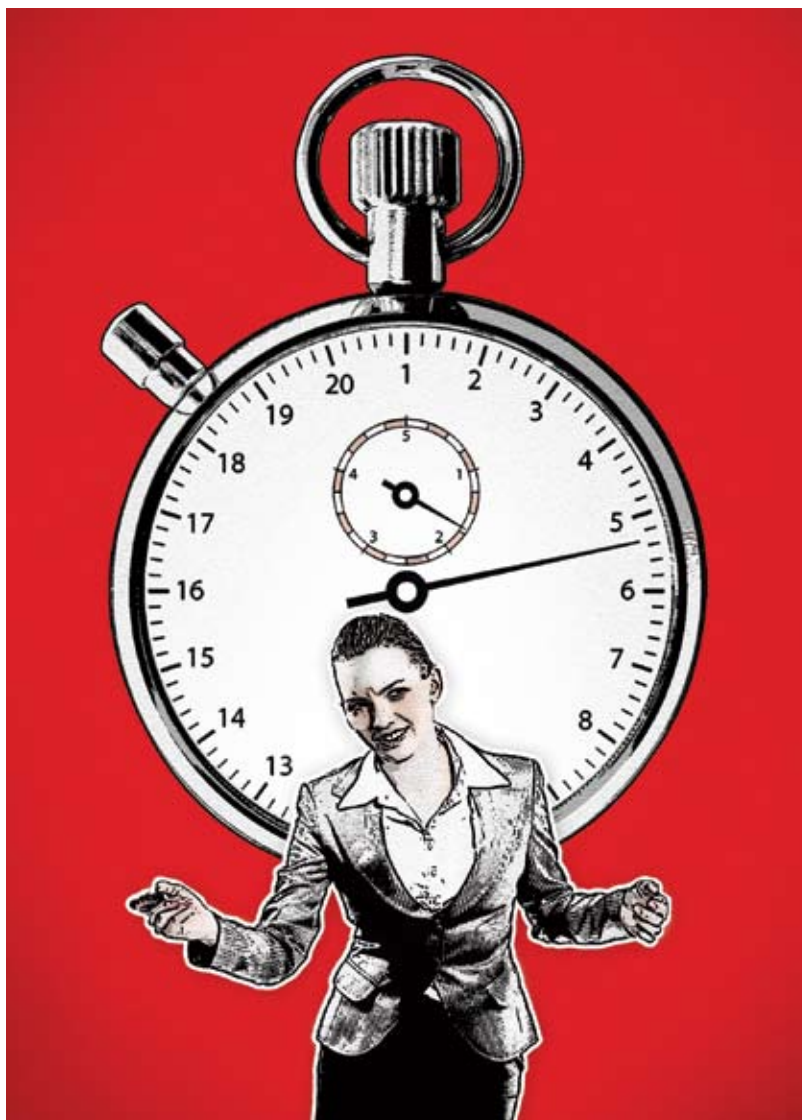
Door Anouk Kemper

In samenwerking met *Folia* en Athenaeum Boekhandel organiseert Spui25 een 'Very Short Introductions Competition'. Wie in vijf minuten het best zijn studieonderwerp presenteert, wint een tripje naar Oxford.

Probeer het maar eens: in precies vijf minuten een heldere presentatie geven over een wetenschappelijk onderwerp. En of dat nog niet lastig genoeg is: de presentatie moet uit exact twintig dia's bestaan. Dat komt neer op vijftien seconden spreektijd per dia. In Japan noemen ze dit *Pecha Kucha*, een presentatievorm die in 2003 werd bedacht door twee architecten. 'Het is echt een kunst geworden om het zo strak en goed mogelijk te doen,' vertelt Susanne Goossens van Spui25. 'Tegenwoordig wordt het steeds belangrijker om zo kort en bondig mogelijk je verhaal te vertellen, de informatiestroom gaat steeds sneller,' verklaart de medeorganisator. 'Een tweet is alweer veel alledaagser dan een mailtje.' Volgens Goossens wordt het ook in wetenschappelijke kring steeds gebruikelijker om kort en bondig een standpunt duidelijk te maken, vandaar het idee voor Very Short Introductions. De wedstrijdnaam komt van de gelijknamige boekenreeks van Oxford University Press. De boekjes zijn niet langer dan 150 pagina's en vormen een bondige inleiding op een bepaald vakgebied. 'En dit hoeft niet meteen heel specifiek te zijn,' zegt Goossens. 'Een van de boekjes gaat bijvoorbeeld over theologie. Heel breed, maar wel gedegen en bruikbaar. Ze worden zelfs op verschillende universiteiten gebruikt.'

Inmiddels zijn er al 200 van dit soort 'heel korte introducties' verschenen en vanaf november zijn die allemaal verkrijgbaar bij Athenaeum.

Studenten en docenten die het aandurven om in vijf minuten hun vakgebied te introduceren, kunnen zich nog tot 1 oktober aanmelden. Dit kan door in een e-mail van 250 woorden uit te leggen wat de kern van het betoog is. De onderwerpkeuze is volledig vrij, het mag overall over gaan, van sterrenkunde tot sociale geschiedenis. 'Als je echt iets met een onderwerp hebt, kun je daar

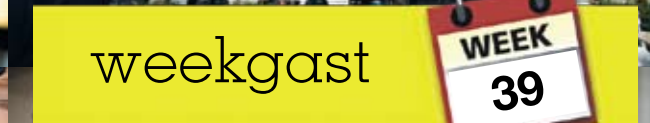
Illustratie: Bas Kocken

altijd iets interessants over vertellen,' denkt Goossens. Zelf hoopt ze op flink wat mensen uit de bètahoek, omdat de activiteiten van Spui25 al vaak te maken hebben met geesteswetenschappen. Uit alle mailtjes worden twaalf kandidaten geselecteerd door de jury. Deze bestaat uit KNAW-President Robbert Dijkgraaf, de hoofdredacteur van *Folia* Jim Jansen, twee leden uit de redactieraad van Spui25, en de programmacoördinator van Spui25. De twaalf kandidaten mogen zich eind oktober bewijzen voor een live publiek. Wie zijn verhaal

het best weet over te brengen, wint een stedentrip naar Oxford voor twee personen. Het publiek bepaalt wie deze prijs verdient. Onder andere de helderheid en de opbouw van de presentatie kunnen volgens Goossens de doorslag geven. Daarnaast is het van belang dat de spreker goed verstaanbaar is. 'Maar het belangrijkste is dat de deelnemer zich aan de tijd houdt, het gaat tenslotte om de VSI-techniek.' Om dit gemakkelijker te maken, heeft Goossens nog wel een tip: 'Val niet in herhaling. Wat al duidelijk op je slide staat, hoef je niet

ook nog eens uitgebreid te vertellen.' Dat docenten wat meer presentatie-ervaring hebben dan studenten, ziet de organisatie niet als een probleem. 'Al proberen we de deelnemers wel een beetje fiftyfifty te verdelen,' zegt Goossens en ze voegt er grinnikend aan toe: 'De eerste prijs is een student iets meer gegund, want docenten kunnen zo'n weekendje Oxford natuurlijk best zelf betalen.' Toch blijven de overige elf deelnemers niet met lege handen achter. Zij mogen bij Athenaeum een aantal titels uitkiezen uit Very Short Introductions-reeks. Of de snelle presentatievorm een jaarlijks terugkerende wedstrijd wordt, weet Goossens nog niet. 'Het is wel een wens, we hopen nu in ieder geval op veel studenten en aanhang.' ●

De wedstrijd Very Short Introductions is een initiatief van Spui25, *Folia* en Athenaeum Boekhandel. Zowel studenten als docenten kunnen zich aanmelden door een e-mail te sturen naar programmacoördinator Margot Dijkgraaf via m.h.dijkgraaf@uva.nl. De deadline is donderdag 1 oktober. In de e-mail moet je in 250 woorden de kern van jouw betoog samenvatten. Elk (wetenschappelijk) onderwerp is toegestaan. De jury selecteert uit alle e-mails twaalf kandidaten. Mocht jouw presentatie geselecteerd worden, dan moet je jezelf op de avond van donderdag 29 oktober bewijzen tegenover een live publiek in Spui25. Je presentatie mag uiteraard niet langer duren dan vijf minuten en moet uit twintig PowerPointdia's bestaan. Dit komt neer op vijftien seconden uitleg per dia. De winnaar wint een stedentrip voor twee personen naar Oxford. Kijk voor meer informatie op de website www.spui25.nl en zoek in het programma van de maand oktober.

Foto's: Bram Belloni

Maurits Rade (23) studeert geschiedenis. Hij is voorzitter van happyChaos, dat zaterdag 19 september in de Stadsschouwburg in Amsterdam de symposiumparty Overvloed! organiseerde.

Dinsdag 15 september

Ik ben idealistisch, breed geïnteresseerd, maar vooral altijd nieuwsgierig. Daarom ben ik chaoot. Morgen komt er een bijzonder pakketje in de brievenbus, namelijk de *Vrij Nederland* met op de cover: 'De netwerk-idealisten'. HappyChaos en ik zijn twee weken geleden geïnterviewd door *Vrij Nederland*. Het onderwerp was duidelijk: het idealisme van een nieuwe generatie. Idealisme borrelt zeker bij mij, maar wat doe je ermee? Een biologisch kippenkopen of twee weken vrijwilligerswerk doen in Burkina Faso?

Tijdens het gesprek ging ik ontzettend twijfelen aan mijn eigen idealisme, en misschien dat van meerdere generatiegenoten. Goed doen is tegenwoordig je goed voelen. Mensen willen iets terug voor hun idealisme, iets opofferen voor een ander is niet hip. Een put slaan in een dorp in Afrika? Dan moet je hele netwerk het weten. Groen, duurzaam? Als ik er geld mee kan verdienen is het prima. Ziedaar de disco-idealist; engagement met een winsttoegmerk. HappyChaos doet hier misschien aan mee met een symposiumparty in stijl, maar we zorgen dat jonge honden en babyboomers tijdens een avond vol debat, kunst en feest samen op zoek gaan naar persoonlijk engagement. Mensen prikkelen, aan het denken zetten, bewegen voor de goede zaak; voor nu is dit mijn idealisme.

Woensdag 16 september

Woensdag is geen gehaktdag, maar een dag totaal anders dan andere. Een kijkje in de keuken van happyChaos: om 10.00 uur *conference call* met Twan Huys van Nova, gespreksleider van het debat 'Nooit meer crisis'. Geen economische oplapbeurt, nee: hoe moet het anders? 12.00 uur lunch met cabaretier Jan Jaap van der Wal, hij gaat het onderdeel 'disco-idealisme'

leiden. Hoe altruïstisch zijn de disco-idealen van de Generation Y? 14.00 uur koffie drinken met Felix Rotenberg, *enfant terrible* en instituut van de Nederlandse politiek. De eenheidsworst in het politieke landschap moet veranderen, maar hoe? Ik wil niet de loftrampet afsteken over happyChaos, maar laten zien wat er buiten de muren van de Oudemanhuispoort gebeurt in het bruisende jonge Amsterdam. HappyChaos is het beste te vergelijken met een auto (géén Suzuki Swift) waarin je constant moet schakelen. Sparren met intellectueel Steije (wandellende encyclopedie), creatief brainstormen met alleskunner Emma (denkt constant aan ballenbaden) en een minutieus draaiboek maken met perfectionist Jolien (droomt over elke seconde) want elke minuut telt op een symposium.

Donderdag 17 september

Generation Y. Generation X. De generatiekloof. Netwerk-idealisten versus demonstratie-idealisten. Jonge cynici versus gevallen romantici. Generatiedebatten zijn van alle tijden, maar meer dan ooit hoor je en lees je over onze generatie. Waarom heeft Rob Wijnberg het over mijn generatie die liever Playstation speelt dan op de Dam gaat demonstreren. In *De Groene Amsterdammer* is er een vaste rubriek over de generatie kloof. Waar komt dit vandaan en wat betekent dit?

Na anderhalf jaar happyChaos en twee dagen voor Overvloed! had ik vandaag een korte terugblik. Honderden uren heb ik gediscussieerd, gelachen, gebrainstormd en georganiseerd. Had ik deze tijd gestoken in darten dan was ik misschien nu de nieuwe Raymond van Barneveld. Is dit efficiënte denken iets van mijn generatie twintigers? Carrière maken, cum laude afstuderen en vrijwilligerswerk doen in 24 uur tijd. Volgens Adriaan van Veldhuizen (drager van de titel 'De nieuwe Maarten van Rossum') is dit van alle tijden: hij schrijft in zijn proefschrift dat elke generatie denkt dat zij uniek is. En dat zij in zware tijden leeft. Hoe je het ook wendt of keert: laten we niet in generaties denken en zo automatisch de samenleving polariseren, maar in oplossingen voor de toekomst die wij allemaal samen ingaan.

Vrijdag 18 September

Om 6.30 uur gaat de wekker. Een jaar geleden lag

ik om die tijd net in bed, maar nu is dit mijn leven. O ja, ik moet nog een stukje voor *Folia* schrijven, bedenk ik opeens. Nog slaapdronken zie ik de rotzooi in mijn kamer: een stapel met nog verpakte *Groene Amsterdammers*, geleende boeken van de UvA waar boetes op staan, een berg post in de hoek, kleren overal op de grond. De orde in de chaos is ver te zoeken.

Maar schijn bedriegt. Ons draaiboek, onze bijbel voor Overvloed!, is veertig pagina's dik. 40 vrijwilligers en 25 Chaoten zijn gebriefd en staan in de startblokken. Twaalf technici gaan vandaag en morgen de Stadsschouwburg klaarstomen. Morgen is onze dag, mijn dag, de dag van Overvloed! En gek genoeg ben ik niet zenuwachtig.

Om 12.00 uur, tijdens een gesprek met een technicus van de Stadsschouwburg herinner ik me iets belangrijks; ik moet dat ene leuke meisje nog terug sms'en.

Zondag 20 September

Het is voorbij. Schluß. Ik ben nog steeds in extase en moet mezelf af en toe in de arm knijpen of ik niet droom. Voor wie er gisteravond niet was, een korte schets: Een openingsfilm waar je kippenvel van krijgt, Rutte tijdens het politiek debat op All Stars en een eindfeest met de dansvloer van Saturday Night Fever. En bovenal: iedereen was lyrisch over de inhoudelijk relevante debatten en de avond was meer dan woorden alleen. Maar gisteren klokslag 19.00 uur, vlak voor aanvang, leek alles nog bijna in de soep te lopen. Het filmpje voor de opening, waar Bas Mooy en Sicco van Sas weken aan gewerkt hebben, deed het niet door een technisch mankement. Mijn hart sloeg bijna over, dit kon toch niet waar zijn. Maar gelukkig, dankzij de fantastisch technici van de Stadsschouwburg, veranderde de hysterie in euforie toen het 19.35 was en er een daverend applaus in de Stadsschouwburg klonk. De toon was gezet met een overweldigende opening. Mijn droom is werkelijkheid geworden en Overvloed! was een doorslaand succes. Het is gelukt. ●

Volgende Weekgast: Margo Trappenburg, bijzonder hoogleraar sociaal-politieke aspecten van de verzorgingsstaat

Darwinjaar

In heel Nederland zijn dit jaar verschillende lezingen en shows georganiseerd rondom Darwin. Ook de laatste maanden van het jaar is er nog genoeg te beleven. Een selectie:

TV *Beagle: In het kielzog van Darwin.* Darwin deed tijdens zijn reis met de Beagle (1831–1836) de kennis en het inzicht op waarmee hij het beeld van het leven op aarde drastisch veranderde. Nu wordt de route van Darwins schip opnieuw afgelegd door een team van wetenschappers en journalisten met de driemaster Stad Amsterdam. De ontdekkingen van Darwin worden kritisch bekeken en ondertussen wordt ook actueel wetenschappelijk onderzoek gedaan. De reis is elke zondagavond te volgen om 21:05 op Nederland 2, en via <http://beagle.vpro.nl>.

OBA In de Amsterdamse Openbare Bibliotheek zijn Darwinlezingen te bezoeken. Op donderdag 22 oktober spreekt bioloog en wetenschapsjournalist Marcus Werner, op 29 oktober wetenschapsfilosoof Bas Haring, op 5 november bioloog en schrijver van *Darwins hofvijver* Tijs Goldschmidt (alle in de Haasse/Vestdijkzaal) en op 12 november sluit bioloog en schrijver Midas Dekkers de lezingenreeks af in het Theater van 't Woord. De lezingen beginnen om 20.00 uur, toegang € 5, € 3,75 voor OBA-leden.

FILM *Creation* is een film over het leven van Charles Darwin, met Paul Bettany en Jennifer Connelly in de hoofdrol. De Engelse naturalist Charles Darwin probeert een balans te vinden tussen zijn revolutionaire theorieën over evolutie en de relatie met zijn strengelovige vrouw. In de bioscopen vanaf 15 oktober.

ARTIS Artislezingen in het kader van Darwin: op 6 oktober 'Evoluerend heelal', door Govert Schilling, wetenschapsjournalist. In deze lezing beschrijft sterrenkundepublicist Govert Schilling hoe ons bestaan op aarde op een fundamentele wijze verbonden is aan de levensloop van de kosmos.

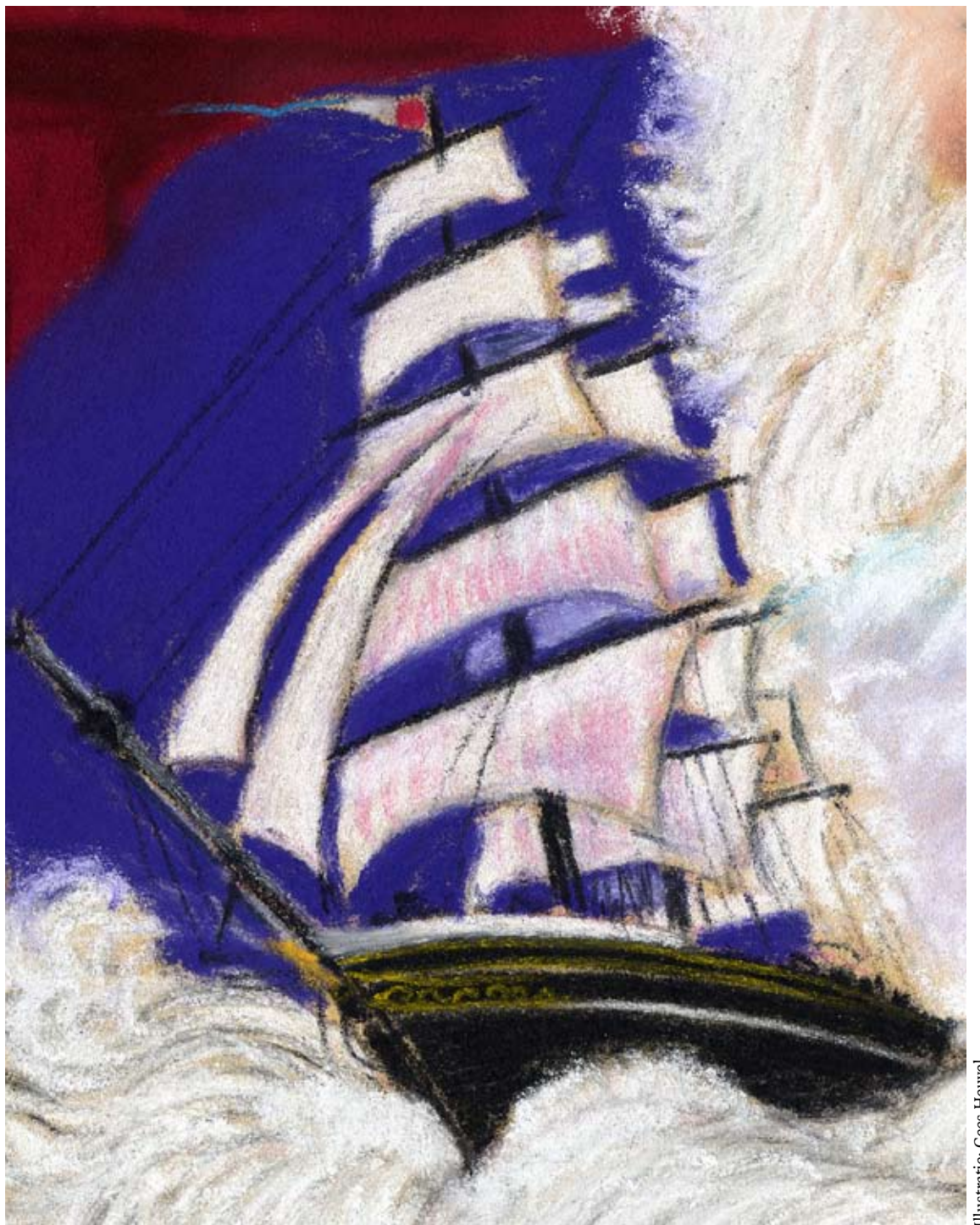
3 november: 'Evolutie in een notendop' door Bas Haring, bijzonder hoogleraar publiek begrip van wetenschap van de Universiteit Leiden.

Evolutie werkt door natuurlijke variatie, de strijd om het bestaan en overerving. Maar hoe werkt dat nu echt? Bas Haring toonde in zijn boek *Kaas en de evolutietheorie* hoe Darwins evolutietheorie een licht werpt op alledaagse en interessante vragen.

De lezingen beginnen om 20.00 uur, in het Artis Planetarium (zaal open: 19.30 uur). Toegang: voor Artisleiden en donateurs van het Artis Geologisch Museum gratis. Overige belangstellenden betalen € 8,50. Kaarten worden uitsluitend aan de zaal verkocht. Voor meer informatie: 020-5233452.

Planetariumvoorstelling: *De reis van Darwin.* Vanaf september 2009 is in het Artis Planetarium een spectaculair programma in première gaan over Darwins reis met het onderzoeksschip de Beagle, dat hem onder meer naar Zuid-Amerika en naar de biologisch en geologisch zeer bijzondere Galapagoseilanden bracht. Plekken waar Darwin de inspiratie opdeed voor zijn gedachten over verandering van dier- en plantensoorten.

Voor meer activiteiten en info, zie: darwinjaar2009.nl

Illustratie: Cees Heuvel

De impact van Darwin

Door Dirk Wolthekker

Al tijdens zijn leven was bioloog Charles Darwin zeer invloedrijk, niet alleen in de biologie, maar vooral ook daarbuiten. Zo zegden sommigen het lidmaatschap van de kerk op.

'This letter means to tell you, that there are in Holland many among the younger generation who love and estimate you with their whole heart [...] Your name is for many of us a watchword in the battle for science.' Aldus de brief die de Nederlandse studenten Nicolaas Doedes en Jan Costerus in 1873 (in naar eigen zeggen 'bad English') schreven aan de Britse bioloog Charles Darwin. Met de brief wilden ze hun bewondering uiten voor de man die in 1859 wereldwijd opzien had gebaard met zijn natuurwetenschappelijke evolutietheorie, verrat in het boek *On the Origin of Species by Means of Natural Selection*. Voor

velen in en buiten de wetenschap was daarmee overtuigend bewezen dat het leven op aarde niet door god was gegeven, maar een gevolg was van genetische variatie, voortplanting en natuurlijk selectie. Darwins theorie bestaat dit jaar precies honderdvijftig jaar. De grondlegger ervan werd tweehonderd jaar geleden geboren. Alle reden om 2009 uit te roepen tot internationaal Darwinjaar. In het kielzog van zo'n manifestatie verschenen er dit jaar al talloze publicaties over Darwin, waaronder het promotieonderzoek van Janneke van der Heide. Enige maanden geleden promoveerde de historica

op het proefschrift *Darwin en de strijd om de beschaving in Nederland 1859-1909*, een gedegen onderzoek dat vooral gaat over de invloed van Darwin in Nederland en op de Nederlanders. Van der Heide gebruikte onder meer de zogenoemde ‘Darwin Papers’, die zijn opgeslagen in de Cambridge University Library, waar ze ook de brieven vond die Doedes en Costerus aan Darwin schreven. Het onderzoek van Van der Heide heeft geleid tot een van de eerste werken die uitgebreid ingaan op de vroege impact van Darwin op Nederland.

En die was velerlei, zo blijkt. In het overwegend protestantse Nederland waren god en godsdienst de bronnen van beschaving en verwonderlijk is het dus niet dat er uit religieuze hoek nogal wat kritiek kwam. Immers, mensen en mensapen hadden volgens Darwin dezelfde voorouders, waardoor god impliciet van zijn troon was gestoten. En als de hand van god toch niet meer regeerde, dan zou er volgens Van der Heide dus een nieuwe publieke moraal moeten worden ontworpen op basis van empirie en wetenschap. ‘Uitgangspunt daarvan kon slechts zijn dat de mens overgeleverd was aan de natuurlijke moraal van het recht van de sterkste en de strijd om het bestaan,’ schrijft Van der Heide. Darwin kon dus rekenen op stevige kritiek vanuit religieuze hoek, maar er kwam ook sociale kritiek. In een darwinistische samenleving, waarin slechts het recht van de sterkste gold, zou voor armlastigen en zwakkelingen geen plaats zijn. Ziekenhuizen, armen- en krankzinnigengestichten konden in een moderne samenleving, waarin de wetenschap het voor het zeggen had, wel worden opgedoekt. De theorie kwam hierdoor in een donkere schaduw te staan. Van der Heide schrijft: ‘De theorie proclameerde het vooruitgangdenken voor een te onaangename prijs, omdat ze lijnrecht indruiste tegen de christelijke gedachte van naastenliefde en barmhartigheid.’ Daar staat tegenover dat Darwins theorie het negentiende-eeuwse vooruitgangsoptimisme niet alleen symboliseerde, maar ook legitimeerde. Dat nu ook in de natuur verschijnselen niet langer hoefden te worden aangenomen, maar bewezen moesten worden, was wetenschappelijke winst. En verlies van god en de christelijk ethiek zou je ook kunnen paret door aan te nemen dat god de evolutie – en dus de vooruitgang – reeds vooraf in de schepping had bepaald. Van der Heide constateert dat het liberale vooruitgangdenken het uiteindelijk steeds heeft gewonnen van de meer pessimistische interpretaties van het darwinisme, al kon dit allemaal niet voorkomen dat sommigen god de rug toekeerden, waaronder Nicolaas Doedes. De student gaf niet alleen zijn studie theologie op, maar zegde tevens ‘onder den drang naar waarheidszin en van begeerte naar oprechtheid’ zijn lidmaatschap van de Nederlands Hervormde Kerk op. ●

Janneke van der Heide, *Darwin en de strijd om de beschaving in Nederland 1859-1909* (Amsterdam, 2009). ISBN 978 90 284 2312 1. Prijs: €19,90.

In het kielzog van Darwin

Foto's: Clipper Stad Amsterdam

verbeelden. Ook is er een vrouw die onderzoek doet naar het ontwikkelen van roddels wanneer weinig mensen lange tijd op een klein oppervlak verblijven. Wat dat betreft wordt het een reflexieve ervaring. Ik ken nog geen mensen en ik slaap met drie anderen in één hut. Ik heb er heel veel zin in. In december vaar ik van Valparaiso in Chili naar de Galapagoseilanden. Tijdens de heftigste tochten ben ik niet aan boord, maar toch is het spannend. De onvoorziene dingen, het feit dat je niet zomaar van de boot af kunt. Er is wel internet aan boord, maar de vraag is of er overal bereik is. Daarom zijn de uitzendingen ook niet live.’ (FB)

KARLIJN VAN STRALEN (29) is als postdoc verbonden aan de UvA. Ze is epidemioloog, maar voor het Beagle-avontuur heeft ze een wetenschappelijk geuronderzoek uitgezet. ‘Geuren worden door verschillende mensen anders ervaren. Zo is aangetoond dat Japanners een voorkeur hebben voor parfum en Amerikanen voor de geur van chocola. Samen met een geurexpert, die ook een vriendin is, onderzoeken we of de mensen die de Beagle in de havens tegenkomt dezelfde geuren herkennen en of ze er dezelfde waardering aan geven. We hebben geurboekjes gemaakt. Daar zitten blaadjes in die je kunt openkrassen zodat er een geur vrijkomt. In iedere haven waar de boot stopt, worden de boekjes uitgedeeld. We verwachten wel wat verschillen tegen te komen. Veel onderzoek wordt verricht onder Amerikanen, Europeanen en tegenwoordig ook Japanners. Het is leuk om dit nu ook in Azië en Zuid-Amerika uit te voeren. Doordat ons onderzoeksvoorstel was kwijtgeraakt, is het nu nog niet zeker of we mee kunnen varen. De eerste testjes zijn al wel gedaan. En als we meegaan, is het toch pas aan het einde, om de resultaten te analyseren.’ (FB)

zien wat die houding oplevert als ik meevaar. Ik vaar mee van Rio de Janeiro naar Montevideo, de hoofdstad van Uruguay. Tussen 13 en 25 oktober schrijf ik stukjes voor een blog, voor Hyves en voor Twitter. In Rio help ik mee om DNA te verzamelen van mensen in sloppenwijken en ik werk mee aan het tv-programma van de VPRO: *Beagle, in het kielzog van Darwin*. Mijn doel is om mensen bewust te maken van dat er een andere wetenschappelijke kant is aan de opwarming van de aarde. Iedereen gelooft dat de mens daar schuldig aan is, maar er zijn heel veel andere bewijzen die aantonen dat het een natuurlijk proces is. Dat geloof ik ook. In de media wordt daar nauwelijks aandacht aan besteed en daar wil ik in mijn stukjes verandering in brengen.’ (FB)

LAURA STEK (26) studeerde geschiedenis en journalistiek aan de UvA. In de maanden oktober en december vaart ze mee op de clipper Stad Amsterdam als verslaggever voor het Radio 1-Journaal, *Noorderlicht* en de VPRO *Gids*.

‘De eerste maand vaar ik van Salvador de Bahia in Brazilië tot Bahia Blanca in Argentinië. In tegenstelling tot mijn collega die nu al op de boot zit, zal ik dus niet de oceaan oversteken en verblijven we relatief veel in havens. Er zijn journalisten aan boord, maar ook wetenschappers en kunstenaars. Sarah Darwin, de achterkleindochter van Charles Darwin, vaart mee, en de Ashton Brothers, die de evolutie theatraal gaan

verbeelden. Ook is er een vrouw die onderzoek doet naar het ontwikkelen van roddels wanneer weinig mensen lange tijd op een klein oppervlak verblijven. Wat dat betreft wordt het een reflexieve ervaring. Ik ken nog geen mensen en ik slaap met drie anderen in één hut. Ik heb er heel veel zin in. In december vaar ik van Valparaiso in Chili naar de Galapagoseilanden. Tijdens de heftigste tochten ben ik niet aan boord, maar toch is het spannend. De onvoorziene dingen, het feit dat je niet zomaar van de boot af kunt. Er is wel internet aan boord, maar de vraag is of er overal bereik is. Daarom zijn de uitzendingen ook niet live.’ (FB)

JIM HOIJER (18) studeert filosofie aan de UvA. Na het winnen van de KNAW-onderwijsprijs voor het beste profielwerkstuk van middelbare scholieren, werd hij uitgenodigd door de VPRO om te solliciteren naar een plek op de clipper Stad Amsterdam.

‘Door filosofie heb ik geleerd om kritisch te denken, om een kritische houding aan te nemen ten aanzien van alles wat ik tegenkom. Zo geloofde ik vroeger in god, maar toen ik veel ging lezen over Darwin en de evolutieleer, kwam ik erachter dat daar geen bewijs voor bestaat. De VPRO heeft mij mede daarom uitgekozen. Ik ben een kritisist en ze willen graag

CULTUUR

Ambitie in Keizersgrachtkerk - Kun je van ambitie spreken als je het over Jezus en de kerk hebt? Een muzikale dienst die je op andere gedachten brengt. Zondag 27 september om 10.30 uur, Keizersgrachtkerk, Keizersgracht 566, Amsterdam.

Zondag naar de kerk?
www.studentenkerk.nl
11.00 uur - De Rode Hoed
Keizersgracht 102 - Amsterdam

Onthaasten?
Kloosterweekend: 13-15 nov.
www.studentenkerk.nl

Orkest zoekt blazers. Blazer of slagwerker? Je bent welkom in harmonieorkest 'Jong Excelsior' Amsterdam. www.jongexcelsior.nl

Speel jij klarinet, trombone, bariton of een ander blaasinstrument?
Symfonisch Blaasorkest ATH is op zoek naar muzikanten die op niveau muziek willen maken.
Check: www.tramharmonie.nl

!Spaanse les in Amsterdam! Kom Spaans leren in Amsterdam! Gediplomeerd docent (native speaker), groeps- of priveles, verschillende niveaus/flexibele tijden, leuke lesmethode en lage tarieven! Lessen Catalaans ook mogelijk. Neem vrijblijvend contact op. E-mail moisesvicent@hotmail.com, tel. 06 2640 1295.

BUITENLAND-MANIFESTATIE

Goed voorbereid studeren of stage lopen in het buitenland? Maak een goede planning van je buitenlandse verblijf binnen je studieprogramma. Bezoek de parallelle sprekers. Deskundigen geven je graag advies over beurzen, visa, werkvergunningen, verzekeringen en studieloopbaan tijdens de achtste Buitenlandmanifestatie op woensdag 30 september 2009 van 12.00-16.00 uur in gebouw Leeuwenburg, Weesperzijde 190 (naast het Amstelstation). www.uva-hva.nl/buitenlandmanifestatie

VERDIENEN/KINDEROPPAS

Gezocht: leuke ervaren oppas voor zoon 3,5 jaar en dochter 1 jaar. Voor ongeveer een keer in de week 's avonds, deels vast, deels in overleg. We wonen in Amsterdam Centrum-Oost en zijn heel gezellig. Reacties via leukeoppasgezocht@yahoo.com

Studentenbaan/Job - De Universitaire Sportvereniging zoekt voor Sporthal Wibaut een schoonmaker. Na afloop van de activiteiten moet de hal schoongemaakt worden. De werktijden zijn circa 23.30 tot 01.30 uur en wel op zondag t/m zaterdag. We are looking for a cleaner in our Sportcenter Wibaut. Adres: Van Musschenbroekstraat 38, Oost. Geïnteresseerd? Cok Oostveen, 020 662 8546 of cokos@dds.nl

Gezocht oppas voor onze 2 dochters van 3 jaar en 7 maanden. Met name voor avonden, een en-

kele keer voor overdag. Omgeving Overtoom. Reacties naar: hannekeverlinden@xs4all.nl

Journalisten, schrijvers! We zijn op zoek naar redacteuren voor een jubileumboek dat de geschiedenis van studievereniging Kleio, en die van de opleiding (kunst)geschiedenis beschrijft. Tegen vergoeding verzorg je een artikel i.s.m. docenten en oud-leden. Mail naar kleiojubileumboek@gmail.com

Gezocht!! Studenten/jongeren met hbo (of hoger) denk- en werkniveau, goede communicatieve vaardigheden, beheersing van Nederlands, Engels en een van de volgende talen: Berbers, Turks, Arabisch en stevige schoenen: mensen die zich niet laten afschrikken. Dit voor een project uitgevoerd door Stichting Amsterdam aan het werk. Het project begint in oktober en zal twee maanden duren. Men dient 2 dagen p.w. (waarvan een dag in het weekend) beschikbaar te zijn. Werkzaamheden tegen vergoeding en bonusregeling. Zie jij dit zitten of ken je iemand die hiervoor in aanmerking komt? Meld je dan aan via amsterdamaanhetwerk@gmail.com of laat een bericht achter op onze Hyves pagina: <http://stichtingaahw.hyves.nl>

Wij zoeken een lieve en betrouwbare oppas voor onze zoon Felix (3). Wij zoeken iemand die voor een half jaar iedere vrijdag- of woensdagochtend van 9.00 tot 13.30 uur wil oppassen. Duitstalig is een plus, geen must. Oppasadres is op IJburg. DagmarKeim@hotmail.com

VRIJWILLIGERSWERK, STAGES, e.d.

Gezocht: Vrijwilliger tekstredacteur multicultureel kookboekje. Amikino is een intercultureel vriendinnen-netwerk in Zeeburg. Amikino brengt goed Nederlands sprekende vrouwen en vrouwen die het Nederlands aan het leren zijn, bij elkaar. Door samen leuke en interessante activiteiten te ondernemen, leren de vrouwen van elkaar. In oktober & november gaan de Amikino vrouwen aan de slag met het koken van heerlijke recepten. Deze recepten worden in een multicultureel 'vriendinnenkookboekje' bijeen gebracht. Met mooie foto's én kleurrijke verhalen over eten en vriendschap. Ben jij de aangewezen persoon om - samen met de deelnemende vrouwen - korte teksten vorm te geven over eten en vriendschap? Het gaat om 15 à 20 korte teksten van ± 100 woorden. Meer weten? Neem dan contact op met Federica Armandillo op armandillo@solid-amsterdam.nl of 020 635 2600. Of kijk op www.solid-amsterdam.nl (Diensten en producten - Diversiteit).

WONEN

Iets te verhuizen? Ik kom met een grote bus voorrijden. Studentverhuizingen binnen A'dam. Van stoep tot stoep: € 35. Ook met verhuismannen en touw en blok. Ook buiten A'dam mogelijk. Bel Taco: 06 4486 4390; www.vrchtaxi.nl

DIVERSEN

Terwijl u werkt, zorgt een ervaren en betrouwbare schoonmaakster dat uw huis weer schoon is. Tarief € 15 per uur. Amsterdam, 06 5056 7313.

Masterclass Interviewen - Volg de Masterclass 'Oral History' en leer interviewtechnieken voor het vastleggen van persoonlijke geschiedenissen. Door prof. dr. Saskia Wieringa (directeur Aletta) en Grietje Keller. 22 oktober, 19.30-22.00 uur, Aletta, instituut voor vrouwengeschiedenis, Amsterdam. Kosten € 10. Schrijf je in op www.aletta.nu

De Spermabank van het AMC is op zoek naar spermadonoren. Onkosten worden vergoed. Nadere informatie tel. 020 566 3090, spermabank@amc.uva.nl of www.spermadonoren.nl

STUDENTENZAKEN

Op www.uva.nl/studentenzaken staat alle informatie over de afdelingen van Studentenzaken - Studentendecanen, Bureau Studentpsychologen, Loopbaan Advies Centrum, Bureau Internationale Studentenzaken, Trainingscentrum en het Service & Informatiecentrum. Studentenzaken is ook bereikbaar via tel. 020 525 8080.

USC

Activiteiten
● Sport-voor-NOP week
Tot het einde van de week (25 september) kun je nog gratis deelnemen aan het Sport-voor-NOP programma van het USC. Kom eens een sport uitproberen. Iedereen is welkom, student, niet-student, leden en niet-leden, op USC De Boellean, PCH Fitness en het ASC.
● Glijden over het ijs ...
10 oktober starten de nieuwe USC/SKITS schaatslessen op de Jaap Eden ijsbaan. Flexibele lestijden, voor elk niveau en lage tarieven. Schrijf je nu in bij de USC-sportbalie.
● Clinic Kitesurfen
Over het water zweven met de wind in je kite. Da's pas echt kicken. Deze uitdagende clinic (26 september, één les van 2,5 uur) leert je de basisbeginselen van kitesurfen. Studentprijs € 55.
● Zweven tussen hemel en aarde
19 oktober start de beginnerscursus indoorklimmen van het USC. Plaats: Klimhal Amsterdam. 5 lessen voor € 42,50 (studentenprijs). Er wordt aandacht besteed aan klimtechnieken, materialen, zoals touw, gordels (heup- & borst-), karabijnen en de afseilacht, touwtechnieken, zoals aanbinden en het zekeren en veiligheidsaspecten.
● Combikaart (groeps)fitness
Bij het studenten sportcentrum USC kun je terecht voor meer dan 70 sporten voor spo@goedkope.tariefen. We hebben vier fitnesscentra over heel Amsterdam verspreid. Een jaarkaart (groeps) fitness kost je als student slechts € 126. Hiermee kun je onbeperkt fitness en groepslessen volgen in 4 verschillende sportcentra. Check voor al deze activiteiten www.usc.uva.nl voor alle info.

Masteravond
Meld je aan via www.uu.nl/masters of bel (030) 253 2670.

1 okt 2009

Volg je eigen masterplan.

CREA

CREA is de culturele organisatie van de UvA en HvA, Turfdragsterpad 17, 0205251400

M

analyticus van het **Marx** kapitalisme

wo 23 sep 19.30

De zwaarste economische crisis sinds de jaren dertig houdt de wereld in haar greep. Politici, economen, vakbonden en activisten komen met oorzaken en oplossingen. Marx, belangrijk criticus van het kapitalisme, mag in deze discussie over de economische ordening niet ontbreken. Maar wat hield zijn analyse in, en is ze nog wel actueel?

Dr. **Geert Reuten**, universitair hoofddocent Algemene economie (UvA) en Eerste Kamerlid voor de SP.

CREA Theater, gratis voor studenten

CREA Klassiek

do 24 sep 20.00

Een podium voor klassieke amateurmuzici. Beleef diverse optredens in een informele setting - een concert waarin veel verschillende stukken, instrumenten, componisten en uitvoerders te beluisteren zijn. Wil je een keer zelf optreden? Schrijf naar klassiek@crea.uva.nl.

CREA Muziekzaal, toegang gratis

vr 25 sep 20.30 en 22.30

Easy Laughs

Improv Comedy

Every Friday comedy improvisation in a 'gezellige' atmosphere. 'The Friday Show' at 20:30 and a 'Late Night' at 22:30, with different formats and guest players. New: a free quick extra show after the second performance. For reservations or info: tickets@easylaughs.nl. English spoken.

CREA Muziekzaal
Admission €10,- (20:30 hr), €5,- (22:30 hr), both: €12,-

za 26 sep 20.30

Naked Thoughts

Leslie Ebony Perry

Spoken word artist and performance poet, Leslie Ebony Perry, takes you on a lyrical journey through her mind. A night of words, reflection, music, song and soul-touching entertainment. The production includes not only poetic words, but live music and songs by vocal performers from Chicago and Las Vegas.

CREA Theater, €15,-

Raadsel

Door Dirk Wolthekker

Hij studeerde psychologie, maar werd jazzzanger, presentator, entertainer: Edwin – ‘Ome Willem’ – Rutten.

In juni van dit jaar leidde Edwin Rutten tijdens de jaarlijkse Universiteitsdag een discussie over opvoeden en kinderen. Plaats van handeling: de Oudemanhuispoort. ‘Daar was ik lang niet geweest, maar mijn hart ging sneller kloppen toen ik er na zoveel jaren weer eens kwam. Ik dacht: verdorie. Wat heb ik hier een mooie tijd gehad. Mijn moeder werkte vroeger in een winkel voor antieke prenten in de P.C. Hoofdstraat en zij gaf me eens een fraaie, oude prent van “De Poort”. Prachtig. Die prent hangt mooi ingelijst in mijn huis als goede herinnering aan mijn studententijd.’

(Jazz)zanger, entertainer, acteur en presentator Edwin Rutten (1943), vanaf de jaren zeventig bij een groot publiek bekend als ‘Ome Willem’ in het Vara-kinderprogramma *De film van Ome Willem*, praat bijna alleen maar in superlatieven over zijn studententijd aan de UvA, want wat was dat een ‘deksels interessante’ tijd. Het was 1962 toen Rutten, na afronding van het Vossius Gymnasium, psychologie ging studeren. ‘Ik was in die tijd ook al jazzzanger, maar een conservatorium voor lichte muziek bestond er nog niet. Dat ik koos voor psychologie had vooral te maken met mijn alfa-gevoel. Op het gymnasium had ik vier achten gehaald voor de verschillende onderdelen van de oude talen en daarnaast een acht voor wiskunde. Ik werd “de vijf maal acht” genoemd. (Lachend): dat was toen het alarmnummer van de politie.

Ik ben nogal wat leermeesters tegengekomen op de UvA. Van die mannen van wie je een zin onthoudt, een zin die er toe doet, waar je iets aan hebt. De beroemde professor doctor A.D. de Groot was zo’n man. Een methodoloog en een geweldig schaker. Een gesoigneerde man bovendien, gekleed in driedelig grijs. Hij kwam de collegezaal binnen, keek ons vijftien seconden aan en zei dan: “Dames en heren. Stel de vraag.” Waarmee hij maar wilde zeggen dat het stellen van de vraag vaak belangrijker is dan het antwoord. “Lees een boek van buiten naar binnen,” was ook zo’n zin. Hij bedoelde ermee dat je eerst de flaptekst van een boek moet lezen, het colofon, bij wie het is uitgegeven, het voorwoord. Dan weet je aan wat voor boek je begint.

Edwin Rutten

Foto: Bob Bronshoff

Van de filosoof professor doctor H. Oldewelt herinner ik me vooral de zin: “In het kleinste ligt het grootste reeds besloten.” Toch mooi gezegd, want waarom zou het grote belangrijker zijn dan het kleine? In het kleine zit toch vaak de essentie?

Ik was lid van het corps. Sommige mensen schamen zich daar achteraf voor. Ik helemaal niet, ik was een corpsbal. De hypocrisie om dat te ontkennen vind ik erger dan het lidmaatschap. Ik heb er een mooie tijd gehad, was lid van het dispuut Viator, een roeidispuut, waarvan ik ook in het bestuur heb gezeten. Ik was toen al aan het zingen en optreden en van roeien kwam niet veel meer. Het studeren duurde ook heel lang. Ik moest in militaire dienst, maar dat kon je uitstellen door veel studiepunten te halen. Dat lukte niet en ik moest dus in dienst, ondanks het feit dat de decaan nog heeft geprobeerd uitstel voor mij te krijgen. Pas toen ik dienstplichtig soldaat was, had ik

tijd om mijn kandidaats te halen. Eén groot raadsel uit mijn studietijd is nooit opgelost. Aan het eind van mijn studie heb ik empirisch onderzoek gedaan naar dimensies in muziekbeoordeling, met vooronderzoek, statistische analyse, factoranalyse en een doos vol ponskaarten. Allemaal heel verantwoord. Alleen: het verslag heb ik nooit geschreven. Vraag me niet waarom. Ook moest ik nog een tentamen doen over vijftienhonderd vrij te kiezen literatuurpagina’s. Niet gedaan. Jammer. Maar ik ben en blijf nieuwsgierig, dus misschien pak ik het nog wel eens op. Een jaar of tien geleden sprak ik psycholoog en oud-hoogleraar Nico Frijda. Ik wilde wel eens weten wat ik moet doen om de studie alsnog af te maken. Ik liet hem mijn studiekeert zien waarop stond welke vakken ik allemaal had gedaan en gehaald. Toen hij de studiekeert bekeek, sprak hij de historische woorden: “Wat hadden we vroeger een goede opleiding.” ●

dijkgraaf & fresco

De stad van zes miljoen

In de beleving van mijn generatie, en misschien ook de uwe, zijn er twee soorten Europese hoofdsteden: oude en nieuwe. De eerste categorie ken je uit je hoofd, de tweede wat minder. Parijs, London, Boekarest en Reykjavik? Natuurlijk, akkoord. Maar de hoofdsteden van Moldavië, Slovenië en Montenegro? Ehh, is dat nu echt allemaal nodig? Mijn zontje van 12 was net aan het worstelen met Ljubljana en Bratislava, toen ik hem vanuit China belde. 'Waar ben je, papa?'

'In een stad van zes miljoen waar je nog nooit van gehoord hebt.'

Dalian is de noordelijkste havenstad van China, een prachtig gelegen, hypermoderne metropool met een bloeiende high-techindustrie. Het is al een aantal jaren een open economische zone waar vrijelijk met het Westerse model wordt geëxperimenteerd. Met succes. Ik heb nog nooit zoveel luxe hotels en warenhuizen gezien.

Eerlijk gezegd zou ook ik nooit van Dalian gehoord hebben, als niet het 'zomer-Davos', georganiseerd door het World Economic Forum, daar was neergestreken. Een keur aan bankiers, industriëlen, politici en journalisten kwam daar enkele dagen bijeen om de stand van de wereld doornemen. Ik mocht daar met een internationale delegatie van zestig jonge wetenschappers bij aanschuiven, ter lering ende vermaak.

De bijeenkomst stond in het teken van de economische crisis, maar dan wel vanuit een Aziatisch perspectief. En dat geeft een gekleurd beeld. Dankzij de rijk gevulde schatkist kan China het zich veroorloven om de interne vraag aan te wakkeren en dit jaar nog steeds 8 procent te groeien. De diepe modderkuil waarin de Nederlandse economie is vast komen te zitten, lijkt daar slechts een onaangenaam hobbeltje waar plankgas overheen gedenderd wordt. Wat was de groei van het Chinese wetenschapsbudget? Mocht dat dit jaar nog 24 procent zijn, voor volgend jaar wordt op 30 procent extra budget gerekend, waarvan 35 procent meer aan fundamenteel onderzoek. Als afgevaardigde van een land waar al jaren geleefd wordt met nul procent groei en met eerder het vooruitzicht op stevige bezuinigingen dan extra middelen, was het allemaal wat bitter. Zeker in de week van Prinsjesdag, waar het land nog dieper in de put werd gepraat. De rest van Europa, oud of nieuw, kwam ook niet echt ter sprake, mocht dat troost bieden.

Nee, misschien is goed een ander lijstje steden te gaan oefenen: Guangzhou, Shenzhen, Tianjin, Chongqing... allemaal meer dan 6 miljoen inwoners, trouwens.

Robbert Dijkgraaf is universiteitshoogleraar wiskunde aan de Universiteit Utrecht.

Zweeds kruiswoordraadsel

op die manier cabaretier (4/6)	even (volkstaal) maaltijd	bevestiging fijn (volkstaal)	7 verlaagde toon voorzetsel	Org. der Verenigde Naties bouwland	lokaal water, maar ook bier	enzovoort
↳					persoonlijk vnv. uitbreiding	2
bewoonster v.h. Achterhuis (4/5)	vliegende schotel familied		deel van een mast	ijverig deel van de bijbel	1	
↳			3		hallucinerend middel bevel	
intensive care buitenste laag		oost (Engels) deel van Azië		5 plaats gezondheid!		
↳ 4			niet (in samenstellingen)	loopstok wetering	6	
collegevolgers	ultralicht vliegtuig	zeer lange tijd	weg met bomen open plek in een bos	8	Engelse titel heilige	zijrivier van de Donau
↳ 11						
sigaar	leraar in opleiding		Griekse wijn	10		
↳	9			voedsel		

© gossepuzzels baambrugge 2009

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Helemaal ingevuld? Mail de oplossing (o.v.v. naam en huisadres) uiterlijk dinsdag 29 september naar mededelingen@folia.uva.nl en maak kans op twee toegangskaartjes voor bioscoop Kriterion, www.kriterion.nl.

KRITERION

